

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวจำนงค์ มุ่งยุทธกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวจำนงค์ มุ่งยุทธกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม ๒๕๔๖

๒ ๖๕๘๙๐ จ. ๓

จำนงค์ มุ่งยุทธกลาง. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน โดยการศึกษา ระดับและเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามเพศ ประเภทวิชา อาชีพ ผู้ปกครองและประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนคติแบบลิเคิร์ตโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different)

ผลการศึกษามีดังนี้

1. ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาโดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับดี
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ เพศและประเภทวิชา ส่วนอาชีพผู้ปกครองของนักศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกาไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ

FACTORS AFFECTING STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS SELF EMPLOYMENT,
SAMUTSONGKHRAM TECHNICAL COLLEGE

AN ABSTRACT

BY

MISS. JAMNONG MOUNGYUTTHAKLANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

May 2003

Jamnong Moungyutthaklang. (2003). *Factors Affecting Students' Attitudes towards Self Employment, Samutsongkhram Technical College*. Master Project. M.Ed.(Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot. University. Project Advisor : Assoc.Prof. Dr.Boonchird Pinyoanuntapong.

The objectives of this research were to study factors affecting students' attitudes towards self employment in samutsongkhram Technical College in study level and comparison factors affecting students' attitudes towards self employment as classified by sex, subject courses, guardians' occupations and experience earning.

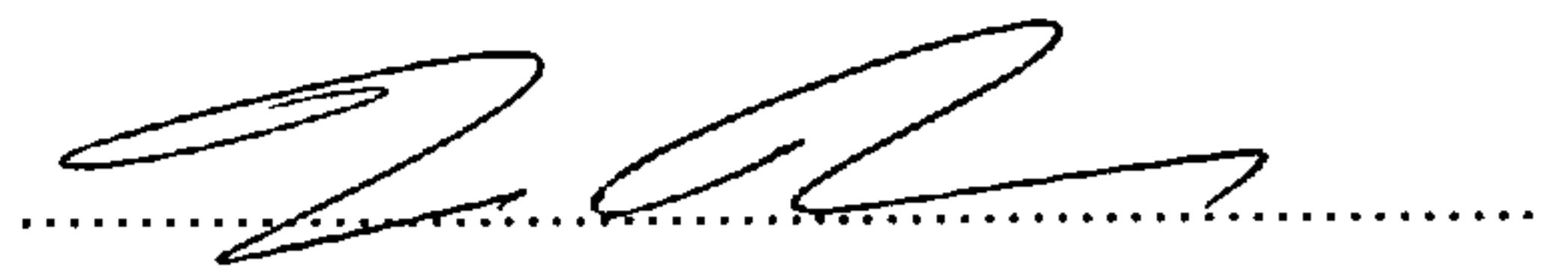
The sample used in this research was 325 second year students in Vocational Diploma Level in 2002 academic year. The tool for collecting data was Likert's questionnaire. Statistics used to analyzed the data were percentage, mean, standard deviation t-test, One – way Analysis of Variance and paired comparison by LSD. (Fisher's Least - Significant Different) method.

The results of the research revealed as follows :

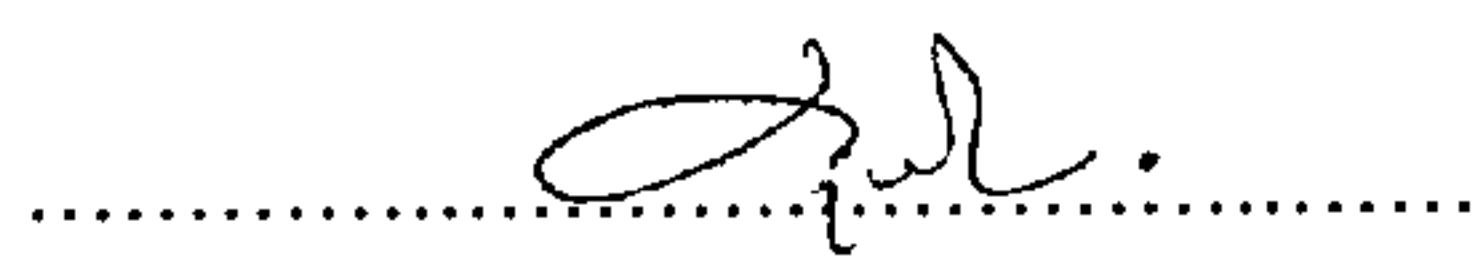
1. Students' attitudes toward of self - employment in overall aspects and each aspect at a good level.
2. Factors affecting students' attitudes towards self employment were sex and subject courses. However, guardians' occupations and experience earning did not affecting students' attitudes toward self employment.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

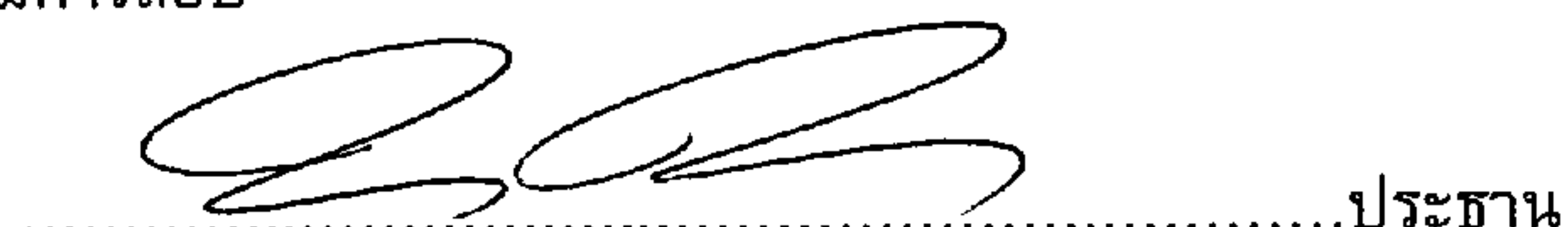
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

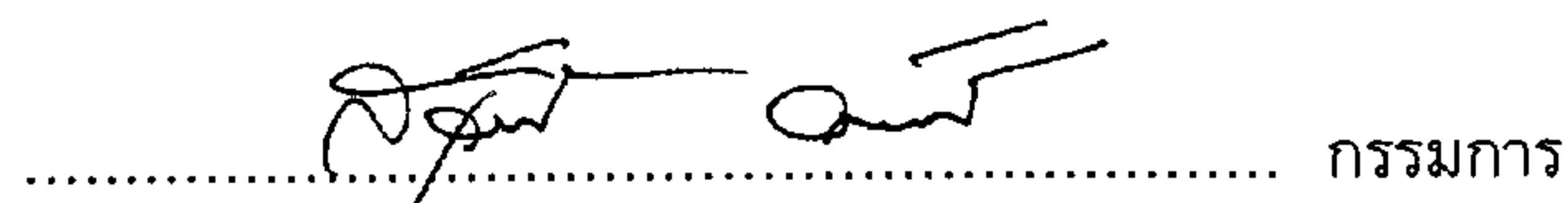

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ปิญโญอนันตพงษ์)

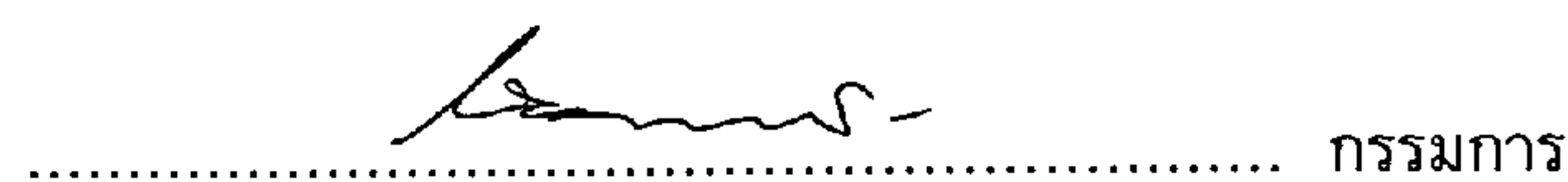
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ปิญโญอนันตพงษ์) ประธาน

(รองศาสตราจารย์ สุตัน วัฒนวงศ์) กรรมการ

(อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง) กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน) คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ด้วยการช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนันตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรธุรกิจศึกษาตลอดจน คณาจารย์ในภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยและกรุณาให้คำเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อรายงาน การวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วงศ์สันติ รัตนบำรุง อาจารย์เรืองอุไร อมรไชย อาจารย์ชนม์ชกรณ ทินบัว นายสมศักดิ์ เศรษฐการและนางจินตนา กาญจนวิสุทธิ ที่กรุณา ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์พรพรรณ วัฒนวิชัยและอาจารย์นุมาศ ยอดประเสริฐ ที่กรุณา ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจ มาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ให้ชีวิต ความรัก ความห่วงใย ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย

จำนงค์ มุ่งยุทธกลาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ประวัติความเป็นมาและการจัดการศึกษาของ	
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ ...	17
แนวความคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	48
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย	48
สรุปผลการวิจัย	50
อภิปรายผล	52
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	59
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	75

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทวิชา.....	32
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ประเภทวิชา อาชีพของผู้ปกครอง ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษ ระหว่างการศึกษา	41
3	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ความรู้สึกและด้านพฤติกรรม ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม	42
4	ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับเพศที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพ อิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและ แยกเป็นรายด้าน.....	43
5	ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับประเภทวิชาที่มีต่อทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน	44
6	ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน	45
7	ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระด้านความคิดของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สมุทรสงคราม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายโดยการทดสอบด้วยวิธี LSD	46
8	ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานหารายได้ พิเศษระหว่างการศึกษาที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยก เป็นรายด้าน.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย แต่การที่มนุษย์จะได้มาซึ่งปัจจัยดังกล่าวนั้น มนุษย์ต้องทำงานหรือประกอบอาชีพ ซึ่งโร (Roe. 1965 : 35) กล่าวว่าอาชีพนั้นนอกจากจะเป็นวิถีทางที่จะได้มาซึ่งค่าตอบแทน เพื่อนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ มาสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางสังคมของมนุษย์อีกด้วย อาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก การมีอาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตของบุคคล เพราะอาชีพเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความภาคภูมิใจในตนเอง การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผลของการตัดสินใจเลือกอาชีพจะทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสเลื่อนชนชั้นต่ำไปสู่ชนชั้นสูงได้ ส่งผลให้ชีวิตของบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี นอกจากนี้ ยังเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่ามนุษย์ได้ใช้เวลาก่อนชีวิต คือประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิต เพื่อการประกอบอาชีพ อาชีพเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ไม่อาจแยกออกจากพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของชีวิตได้ สามารถบ่งชี้สภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งอาชีพจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล

อาชีพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลทุกคน ทุกชนชาติ แต่เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน อีกทั้งการเกิดสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลได้ประกาศค่าเงินบาทลอยตัว สถาบันการเงินหลายแห่งถูกปิดกิจการหลายแห่ง ประสพภาวะขาดทุนซึ่งปัญหาดังกล่าว เกิดจากภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานตามมา การประกอบอาชีพอิสระได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นแนวทางหนึ่งในการบรรเทาปัญหาการว่างงาน นอกจากนี้ยังช่วยให้คนที่มียานอาชีพประจำอยู่แล้วสามารถประกอบอาชีพอิสระเพื่อหารายได้พิเศษได้ด้วย ถ้าผู้จบการศึกษาแล้วว่างงานมองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระและประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเองได้ เขาก็จะไม่ว่างงานอีกต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ตลาดแรงงานขยายตัวได้อีกด้วย เพราะผู้ประกอบอาชีพอิสระถ้าประสบความสำเร็จในงานอาชีพและขยายงานได้มากขึ้น เขาจะมีการจ้างงานเพื่อหาคนมาช่วย ซึ่งนับว่าอาชีพอิสระเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้ประกอบการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ (วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ 2532 :56) อาชีพอิสระจึงเป็นทางออกที่มีทางเป็นไปได้สูงในการแก้ปัญหาการว่างงานในขณะนี้ ถึงกระนั้นการเตรียมคนให้ออกไปประกอบอาชีพอิสระก็ยังเป็นปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่สอนในแต่ละระดับยังมิได้มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเองในแง่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ มีผลผลักดันให้มีการแสวงหาการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. 2529 : 83) และ

อีกประการหนึ่งคือผู้เรียนขาดความมั่นใจในความรู้ที่ได้รับ เนื่องจากขาดการฝึกปฏิบัติงาน อาชีพที่ต่อเนื่องและครบวงจรอย่างจริงจังจึงทำให้ไม่มั่นใจในการที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ กอปรกับค่านิยมของประชาชนโดยทั่วไปในด้านประกอบอาชีพส่วนใหญ่ยังติดแน่นอยู่กับการรับราชการหรือการรับจ้างประเภทมีเงินเดือนประจำ ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันนี้ตลาดแรงงานในด้านนี้มีอยู่น้อยมาก เมื่อตลาดแรงงานด้านราชการหรือรับจ้างประเภทมีเงินเดือนน้อยลง เยาวชนก็ประสบปัญหาเนื่องจากขาดประสบการณ์ที่จะประกอบอาชีพที่เรียกว่า การประกอบอาชีพอิสระ

ความสำเร็จในการประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตามส่วนหนึ่งเกิดจากการมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนั้นทัศนคติเป็นสภาวะจิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคลนั้น กล่าวคือ ทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรมและการมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามทัศนคตินั้นเสมอไปเพราะพฤติกรรมการแสดงออกใด ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก (1) ทัศนคติ (2) ปทัสถานของสังคม (3) นิสัย และ (4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว (Triandis, 1971 : 16) นักจิตวิทยาได้จัดประเภทการเกิดทัศนคติไว้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ ประเภทแรก บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยเหตุแห่งการวางเงื่อนไขแบบโยงความสัมพันธ์ คือถ้าสิ่งนั้นอยู่ควบคู่กับสิ่งที่ชอบอยู่แล้วหลาย ๆ ครั้ง บุคคลก็มักจะชอบสิ่งนั้นตามไปด้วย ประเภทที่สอง บุคคลรับทัศนคติแต่เพียงทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น เฉพาะในทางชอบ หรือเฉพาะในทางเกลียด จากสิ่งเร้าที่มากกระทบตัวเขา และประเภทที่สาม บุคคลรับเอาทัศนคติของบุคคลสำคัญที่ตนเองนับถือหรือมีอิทธิพลมาเป็นของตน จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่มีลักษณะสร้างเสริมการเกิดทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และใช้เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สนองตอบต่อนโยบายการศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเป็นผู้ประกอบการได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยการเปรียบเทียบทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างตัวแปร เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามในครั้งนี้น่าสนใจที่จะเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และนำไปสู่การมีวิสัยทัศน์ในการสร้างงานด้วยตนเอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบวิชาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 จำแนกตาม เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 562 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาโดยการเปิดตารางของ Krajcie และ Morgan โดยแบ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างตามประเภทวิชา ด้วยวิธีการเปรียบเทียบสัดส่วน คิดเป็น 57 % ของประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยบางประการ ได้แก่

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ประเภทวิชา

3.1.2.1 ช่างอุตสาหกรรม

3.1.2.2 บริหารธุรกิจ

3.1.3 อาชีพผู้ปกครอง

3.1.3.1 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

3.1.3.2 พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน

3.1.3.3 ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย

3.1.3.4 เกษตรกรรม

3.1.3.5 อื่น ๆ

3.1.4 ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ

3.1.4.1 เคยทำงาน

3.1.4.2 ไม่เคยทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะคิดในการประกอบอาชีพอิสระ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลผู้ประกอบอาชีพสามารถหารายได้เองโดยไม่ต้องมีนายจ้างและไม่อยู่ในฐานะลูกจ้างหรือการที่บุคคลเป็นเจ้าของกิจการเอง ธุรกิจ ในครัวเรือนหรือฐานะหุ้นส่วน ดำเนินกิจการเอง จัดการเอง รับผิดชอบต่อความเสี่ยงทาง ธุรกิจด้วยตนเอง ดำเนินกิจการในรูปของการผลิต การจำหน่ายหรือการบริการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อผลกำไรและยอมรับความเสี่ยงทั้งหมดจากการบริหารงานไม่ว่ากิจการจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ตาม

2. ทักษะคิดในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัว กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อการประกอบอาชีพอิสระซึ่งอาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ และทักษะคิดสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งส่งผลใน 3 ด้าน คือ ด้านตนเอง และครอบครัว ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

2.1 ด้านตนเองและครอบครัว หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อผลที่ได้รับจากการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่เกิดแก่ตนเอง และครอบครัว ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงวิถีทางของการดำเนินชีวิตของตนเอง และสภาพของครอบครัว

2.2 ด้านสังคม หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อผลที่ได้รับจากการเลือกประกอบอาชีพอิสระทางสังคมซึ่งจะแสดงให้เห็นถึง สภาพภาพทางสังคมของตนเอง ภายใต้การเลือกประกอบอาชีพอิสระ

2.3 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อผลที่ได้รับจากการเลือกประกอบอาชีพอิสระด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงสภาพรายได้ทางเศรษฐกิจของตนเอง ภายใต้การเลือกประกอบอาชีพอิสระ

3. ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาศึกษา

3.1 ประเภทวิชา หมายถึง กลุ่มสาขาวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2539 ของกรมอาชีวศึกษา ที่เปิดสอนในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม มี 2 ประเภทวิชา ได้แก่

3.1.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วย สาขาวิชาชีพช่างยนต์ ช่างเทคนิคการผลิต ช่างเทคนิคโลหะ ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างก่อสร้าง ช่างเขียนแบบเครื่องกล

3.1.2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประกอบด้วย สาขาวิชาการบัญชี การตลาด การเลขานุการและคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.2 อาชีพผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ถ้าบิดามารดาเป็นผู้อุปการะ ให้ถือเอาอาชีพของบิดา ในกรณีที่ไม่มีบิดาหรือบิดาไม่มีอาชีพ ให้ถือเอาอาชีพมารดา และถ้านักศึกษาไม่ได้รับการอุปการะจากบิดา หรือไม่มีบิดามารดา ให้ถือเอาอาชีพของผู้อุปการะ หรือผู้ปกครองแทน แบ่งเป็น

3.2.1 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่รับราชการ หรือทำงานในสังกัดของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

3.2.2 พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่รับจ้างปฏิบัติงานในองค์กรของภาคธุรกิจเอกชน มีรายได้เป็นรายวันหรือรายเดือน

3.2.3 ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย หมายถึง ผู้ที่ทำการค้าขายทุกชนิดหรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจ

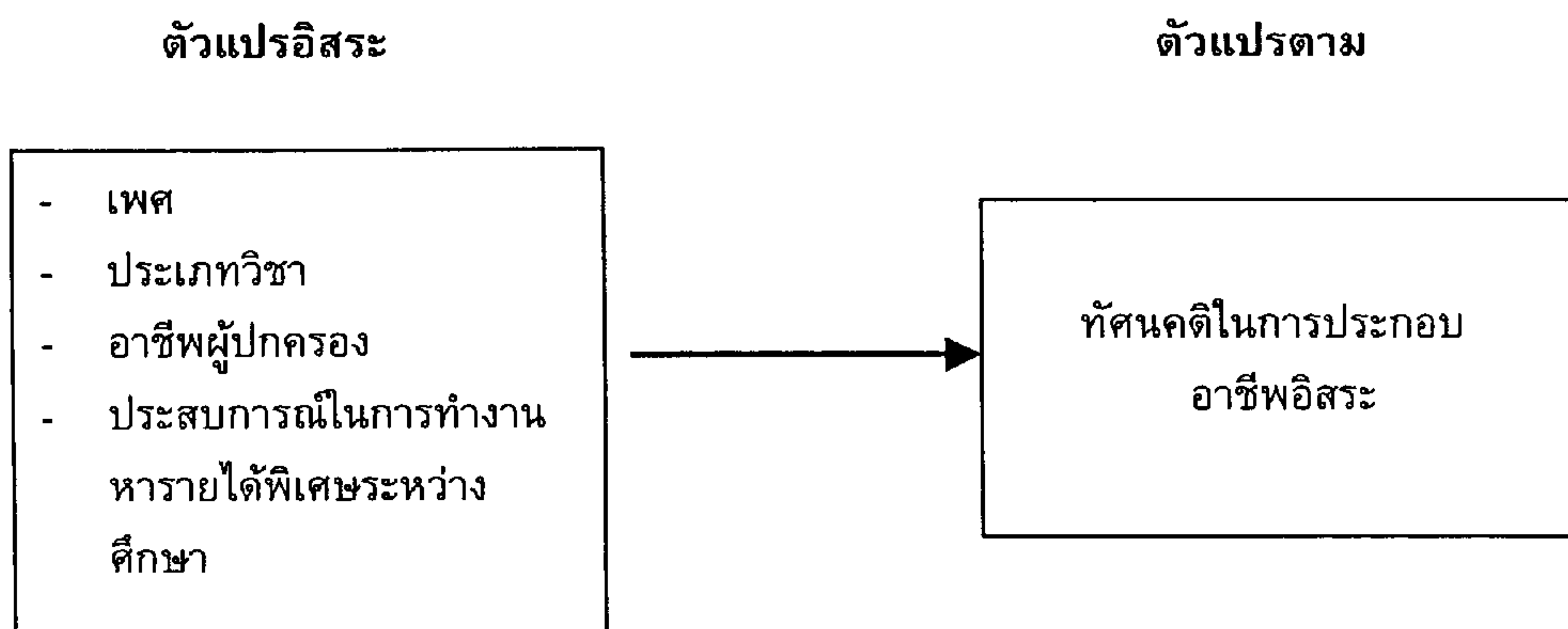
3.2.4 เกษตรกรรม หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพในการทำนา ทำสวน ทำไร่ หรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย

3.2.5 อื่น ๆ หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพในการทำงานอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว หรือผู้ที่มิได้ระบุอาชีพที่แน่นอน

3.3 ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาศึกษา หมายถึง การทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่หรือทำงานพิเศษในช่วงเวลาปิดภาคเรียนฤดูร้อนหรือการเข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติวิชาชีพภายใต้การควบคุมดูแลของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมและแยกเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาต่างกัน มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมและแยกเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมและแยกเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างศึกษาต่างกัน มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมและแยกเป็นรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาและการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.1.1 ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.1.2 ประเภทของการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ
 - 3.1.1 ความหมายของทัศนคติ
 - 3.1.2 ลักษณะของทัศนคติ
 - 3.1.3 องค์ประกอบของทัศนคติ
 - 3.1.4 การเกิดทัศนคติ
 - 3.1.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
 - 3.1.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ
4. แนวความคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระตามตัวแปรที่ศึกษา

1. ประวัติความเป็นมาและการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2484 ในนามโรงเรียนช่างไม้สมุทรสงคราม ตั้งอยู่บริเวณวัดเพชรสมุทรวรวิหาร ต่อมา ปี พ.ศ. 2501 ได้ย้ายสถานศึกษาจากเดิม มาตั้งอยู่บริเวณริมคลองบางประจันต์ ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2507 ได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนช่างไม้สมุทรสงคราม เป็นโรงเรียนการช่างสมุทรสงคราม และในปี พ.ศ. 2521 โรงเรียนอาชีวศึกษาสมุทรสงครามรวมกับโรงเรียนการช่างสมุทรสงคราม เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเทคนิคสมุทรสงคราม ได้รับการพัฒนาปรับปรุงและยกฐานะเป็นวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2523

วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ปัจจุบันมีเนื้อที่ 54 ไร่ 1 งาน 84 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 89 หมู่ที่ 1 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์และปรัชญาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของวิทยาลัย คือ การจัดการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ทั้งภาครัฐและเอกชน มีความเชื่อมั่นในตนเองทางวิชาชีพ สามารถสร้างงานเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอเพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

การจัดการศึกษา

ปัจจุบันวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามเปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) และช่างอุตสาหกรรมระบบทวิภาคี

ประเภทวิชาที่เปิดทำการสอน ประกอบด้วย ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม และ พาณิชยกรรม มี 8 คณะวิชา คือ

1. คณะวิชาช่างยนต์	2. คณะวิชาช่างกลโลหะ
3. คณะวิชาพื้นฐาน	4. คณะวิชาการก่อสร้าง
5. คณะวิชาช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	6. คณะวิชาคหกรรม
7. คณะวิชาบริหารธุรกิจ	8. คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- โดยประกอบไปด้วยประเภท/สาขาวิชา ตามหลักสูตร ดังต่อไปนี้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 7 สาขาวิชา 7 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาช่างยนต์ (กลุ่มวิชายานยนต์)
2. สาขาวิชาช่างกลโรงงาน (กลุ่มวิชาเครื่องมือกลทั่วไป)
3. สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ (กลุ่มวิชางานเชื่อมโลหะ)
4. สาขาวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล (กลุ่มวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล)
5. สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง (กลุ่มวิชาช่างไฟฟ้าทั่วไป)
6. สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ (กลุ่มวิชาระบบสื่อสารและโทรคมนาคม)
7. สาขาวิชาช่างก่อสร้าง (กลุ่มวิชาการก่อสร้าง)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา คหกรรม เปิดสอน 1 สาขาวิชา 3 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาคหกรรม (กลุ่มวิชาคหกรรมทั่วไป)
2. สาขาวิชาคหกรรม (กลุ่มวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย)
3. สาขาวิชาคหกรรม (กลุ่มวิชาอาหารและโภชนาการ)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม เปิดสอน 1 สาขาวิชา 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาพาณิชยการ (กลุ่มวิชาการบัญชี)
2. สาขาวิชาพาณิชยการ (กลุ่มวิชาการขาย)
4. สาขาวิชาพาณิชยการ (กลุ่มวิชาการเลขานุการ)
4. สาขาวิชาพาณิชยการ (กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช .ทวิภาคี) รับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เข้าศึกษาต่อโดยใช้เวลา 3 ปี เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการฝึกงานในสถานประกอบการ เปิดสอน 2 สาขาวิชา 2 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาช่างยนต์ (กลุ่มวิชายานยนต์)
2. สาขาวิชาช่างกลโรงงาน (กลุ่มวิชาช่างกลโรงงาน)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) เปิดสอนหลักสูตร 2 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. เข้าศึกษาต่อ เปิดสอน 11 สาขาวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานเทคนิคยานยนต์
2. สาขาวิชาเทคนิคการผลิตสาขางานแม่พิมพ์พลาสติกและสาขางานแม่พิมพ์โลหะ
3. สาขาวิชาเทคนิคโลหะ สาขางานเทคนิคงานเชื่อมอุตสาหกรรม
4. สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขางานเครื่องมือวัดอุตสาหกรรม
5. สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์สาขางานเทคนิคระบบโทรคมนาคมและสาขางานเทคนิคคอมพิวเตอร์
6. สาขาวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล สาขางานช่างเขียนแบบเครื่องกล
7. สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขางานเทคนิคการก่อสร้าง
8. สาขาวิชาการบัญชี
9. สาขาวิชาการตลาด
10. สาขาวิชาการเลขานุการ
11. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) รับผู้จบหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เข้าศึกษาต่อ เปิดสอน 5 สาขาวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเทคนิคสารสนเทศ
2. สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขางานเครื่องมือกล
3. สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานเทคนิคยานยนต์
4. สาขาวิชาการบัญชี

5. สาขาวิชาการตลาด

หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) รับผู้จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ เปิดสอน 1 สาขาวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาช่างไฟฟ้า วิชาเอกเทคนิคไฟฟ้าสื่อสาร

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ

2.1.1. ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ ผู้วิจัยพบว่ามีความหมายของการประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งตรงกับคำว่า Self Employment ไว้ดังนี้

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2527 : 5) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ คือ การที่บุคคลเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ นัยหนึ่ง คือ การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

สุนทร โคตรบรรเทา (2527 : 71) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นมาจากลงทุน ดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่งหรือไม่มีการออกคำสั่ง ตัดสินใจด้วยตนเอง ผลิตสินค้าและบริการให้กับลูกจ้าง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไร และเสี่ยงต่อการล้มเหลว

เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ (2529 : 8) ได้ให้ความหมายการประกอบอาชีพอิสระว่า ผู้ที่ประกอบธุรกิจตามความพึงพอใจตนเองโดยจะทำคนเดียวหรือร่วมกันทำในครอบครัว หรือมีผู้ร่วมงานไม่เกิน 9 คน เช่น ร้านอาหาร ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ร้านขายสินค้า เป็นต้น

จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา (2530 : 48) กล่าวว่า อาชีพอิสระหมายถึง การประกอบกิจการขนาดเล็กที่ทำด้วยตนเองที่อาศัยทักษะ และเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้ และมีกำไรซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ ซ่อม รวมทั้งการบริการและการประกอบกิจการอื่น ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เองเป็นส่วนมาก

สุรเดช วิเศษสุรการ (2530 : 1) ได้ให้ความหมายการประกอบอาชีพส่วนตัวว่า คืองานที่ไม่ใช่งานรับจ้าง ไม่รับราชการ ไม่เป็นลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเองซึ่งอาจเริ่มจากร้านแผงลอย หาบเร่ แล้วขยายมาเช่าห้องแถว จนต่อไปอาจขยายเปิดสาขาเพิ่มต่อไปอีกก็ได้

เจลีเยว บุรีภักดี (2531 : บทสัมภาษณ์) ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระว่า หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการของตนเองอย่างอิสระคล่องตัวโดยมิต้องพะวงขั้นตอนหรือข้อผูกมัดใด ๆ กับหน่วยงานของทางราชการในด้านการกำหนดอัตราค่าจ้าง หรืออัตราค่าจ้าง แรงงานของนายจ้างและลูกจ้าง พร้อมกับอธิบายเพิ่มเติมว่า บุคคลจะเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นการฝึกทักษะหาประสบการณ์ตามความจำเป็นและโอกาส เช่น เป็นแรงงานของครอบครัว ร้านค้า โรงงาน หรือสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีเป้าหมายในการผลิตบุคคลเข้าสู่ตลาดแรงงาน 2 เป้าหมายคือ (1) ฝึกทักษะการใช้กำลังงาน ความสามารถและฝีมือที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพนั้น ๆ (2) ฝึกให้บุคคลรู้จักงานทั้งหมด สถานศึกษาจึงเป็นเสมือนสถานประกอบการของผู้ที่กำลังศึกษา

ขั้นที่ 2 เริ่มจากขั้นตอนแรกจนเกิดทักษะแล้วมีโอกาสมองเห็นช่องทาง ถ้าหากมีทุนบุคคลก็จะออกมาดำเนินการประกอบอาชีพนั้น ๆ ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 เมื่ออาชีพนั้นเจริญก้าวหน้า ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองเพียงคนเดียว จึงจ้างแรงงานเข้ามาช่วย อาชีพอิสระจึงกลายเป็นธุรกิจขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในที่สุด

ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 8) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพส่วนตัว ทั้งในภาพเศรษฐกิจที่เป็นระบบ (Formal Sector) และภาคเศรษฐกิจไม่เป็นระบบ (Informal Sector) เจ้าของกิจการเป็นผู้ประกอบการเองทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรูปแบบของกำไรไม่ใช่เงินเดือน

ประดิษฐ์ ชาสมบัติและผาสุข พงษ์ไพจิตร (2531 : 82) ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพส่วนตัว หรือระหว่างห้างหุ้นส่วนด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังรายได้และกำไร โดยผู้ประกอบการเป็นผู้ทำงานในกิจการของตนเอง

ทิพวัน ถือคำ (2533 : 43) ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระ คือ การประกอบอาชีพซึ่งผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการเอง โดยยึดว่าเป็นอาชีพอิสระ เพราะผู้ประกอบการไม่ได้เป็นลูกจ้างในหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาลหรือเอกชน

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลผู้ประกอบการสามารถหารายได้เองโดยไม่ต้องมีนายจ้างและไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง หรือการที่บุคคลเป็นเจ้าของกิจการเอง ธุรกิจในครัวเรือนหรืออยู่ในฐานะหุ้นส่วนดำเนินกิจการเอง จัดการเอง รับผิดชอบต่อการเสี่ยงทางธุรกิจด้วยตนเอง ดำเนินกิจการในรูปของการผลิต การจำหน่ายหรือการบริการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อผลกำไรและยอมรับความเสี่ยงทั้งหมดจากการบริหารงาน ไม่ว่ากิจการจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ตาม

2.1.2 ประเภทของการประกอบอาชีพอิสระ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 16) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตร และขายเครื่องสำอาง

2. ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย รับซ่อมผ้า ขั้บรถส่งผู้โดยสาร

3. ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา และกรีดยาง

สัญญา จัดदानนท์ (2527 : 16) ได้แบ่งกลุ่มอาชีพของผู้ประกอบการอาชีพอิสระตามเกณฑ์ระดับทักษะหรือความรู้ความสามารถโดยออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับปริญญา หรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร ทนายความ ผู้ตรวจบัญชี ครูอาจารย์ และจิตรกร เป็นต้น

2. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา คือช่างต่าง ๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดเสื้อ ตัดผม เสริมสวย เย็บหนัง

3. กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบการอาชีพขายเครื่องชำ ขายข้าวแกง ขายหนังสือต่าง ๆ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หาบแร่ แผงลอย ขั้บรถ แท้กชี้ ตลอดจนรับสินค้ามาขายเอง เป็นต้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ดังนี้ คือ อาชีพด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพาณิชยกรรม และด้านศิลปหัตถกรรม

2.1.3 ความหมายของผู้ประกอบการอาชีพอิสระและแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

จากความหมายของการประกอบอาชีพอิสระเป็นการประกอบกิจกรรมทางธุรกิจซึ่งอาจจะดำเนินกิจกรรมในรูปของอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือการบริการ ในทางธุรกิจจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ ซึ่งตรงกับคำว่า Entrepreneur จึงมีผู้ให้คำนิยามคำว่า ผู้ประกอบการ ไว้แตกต่างกันดังนี้

ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 33) ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการหมายถึง บุคคลที่จัดตั้งองค์การธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังกำไร เป็นผู้จัดระเบียบและดำเนินธุรกิจขนาดย่อมเพื่อหวังกำไรและความพอใจด้านจิตวิทยา

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิทและสุนี เลิศแสงกิจ (2541 : 15) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่มีความคิดที่จะทำธุรกิจและจัดตั้งองค์การธุรกิจขึ้นมา ดูแลระดับประครองให้ธุรกิจดำเนินไปได้ด้วยดีโดยยอมรับความเสี่ยงภัยและเพื่อหวังผลกำไร และหมายความถึง ผู้ที่รับช่วงดำเนินธุรกิจต่อเนื่องจากผู้ประกอบการเดิมครบเกษียณอายุ ตาย หรือขายกิจการ และผู้ที่ทำธุรกิจโดยได้รับสิทธิในการดำเนินงานเฉพาะด้านให้แก่ผู้ผลิตสินค้า หรือบริการ โดยได้รับค่านายหน้าหรือกำไรเป็นสิ่งตอบแทน

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระนี้ ได้ประมวลจากนักธุรกิจและนักวิชาการที่ได้ทำการศึกษาถึงการเข้าสู่อาชีพธุรกิจ ดังต่อไปนี้

ศรีสง่า กรรณสูตร และสาโรช บัวศรี (2521 : 103) เสนอว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่นิยมประกอบอาชีพอิสระเพราะค่านิยมของสังคม โดยยกย่องข้าราชการและปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมในการรับราชการแก่เด็กมาก การประกอบอาชีพอิสระมีการเสี่ยงต่อการขาดทุน ต่อความล้มเหลวมากกว่าการเป็นลูกจ้าง การจัดการศึกษาไม่เน้นการประกอบอาชีพอิสระ ไม่ให้ประสบการณ์ในการค้า เพราะอาชีพอิสระทั้งหลายเกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งสิ้น ถ้าหากพื้นเพของนักเรียนไม่ได้อยู่ในอาชีพนั้นนักเรียนจะขาดความรู้ ไม่มีประสบการณ์ทำให้ลำบากใจในการประกอบอาชีพอิสระ การทำงานเป็นลูกจ้างจึงง่ายกว่า นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น ความรู้ในการจัดการ การตลาด ประสบการณ์ทางการค้า เงิน พื้นเพ อาชีพของบิดามารดา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในอาชีพรับราชการหรือรับจ้างไม่ต้องการเลย

ศิวพร มณฑูกานนท์ (2522 : 15,17) เชื่อว่าการทำธุรกิจขนาดย่อมนั้นต้องทำด้วยความสามารถของตนเอง คิดหาโอกาสด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่แปลกและใหม่จริง ๆ ต้องมีการเสี่ยงกับการลงทุน การเริ่มต้นประกอบธุรกิจต้องถูกเวลาและเหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้การเริ่มต้นทำธุรกิจต้องพึงพาอาศัยครอบครัวก่อนจึงประสบความสำเร็จได้

เจลิยว บุรีภักดี (2527 : 185 – 178) กล่าวว่าแนวโน้มในการทำงานของเยาวชนไทยในส่วนของเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระนั้น การเริ่มต้นประกอบอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ทำแทนพ่อ แม่หรือเคยเป็นลูกจ้าง พอชำนาญแล้วทำเอง หรือเรียนอาชีพแล้วเปิดกิจการของตนเองแต่จะเริ่มจากกิจการเล็ก ๆ แล้วจึงขยายให้ใหญ่ขึ้น ส่วนสาเหตุที่เลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมในครอบครัวเอื้ออำนวยและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดี

ผุสดี รุมาคม (2540 :31 - 40) กล่าวว่า เรื่องที่สำคัญที่สุดซึ่งผู้คาดหวังว่าจะเป็นเจ้าของธุรกิจกำลังเผชิญอยู่คือ การทำให้ผลสำเร็จจากการเข้าไปประกอบธุรกิจของตนเอง

เรื่องนี้ส่งผลกระทบที่เห็นได้ชัดต่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายที่จะเป็นผู้ประกอบการ เป้าหมายต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจทางการบริหารในอนาคตและมาตรฐานซึ่งจะใช้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานของกิจการ วัตถุประสงค์หลายประการของบุคคลที่เข้าไปประกอบธุรกิจคือ กำไรและความมั่นคง ความพอใจส่วนบุคคล ความเกี่ยวข้องของครอบครัว ความเป็นอิสระและอำนาจ และสถานภาพทางสังคมและการเข้าไปประกอบธุรกิจของตนเองจะต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ เช่นกันซึ่งหลายครั้งมีความสำคัญมากกว่าข้อดีที่มีอยู่ ผู้ที่คาดหวังว่าจะเป็นเจ้าของธุรกิจจะต้องประเมินผลประโยชน์จากการมีธุรกิจของตนเองกับความสูญเสียทางการเงินที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การขาดความมั่นคงในการทำงาน การควบคุมสภาพแวดล้อม ต้องทำงานหลายด้านและใช้เวลามาก และผลกระทบต่อครอบครัว

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถสามารถสรุปได้ว่า บุคคลที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระนั้นมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ทักษะคิด คำนึงม มีความพร้อมทางด้านเงินทุน คุณลักษณะทางจิตใจที่จะเสี่ยงต่อความล้มเหลว และตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะประกอบอาชีพนี้ ในการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพอิสระนั้นเยาวชนมักจะได้รับการพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ แนวทางการประกอบอาชีพจากครอบครัวซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพทางธุรกิจหรือจากการที่บุคคลนั้นได้เคยเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการมาก่อน สำหรับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาถ้าจะปลูกฝังให้นักเรียนประกอบอาชีพอิสระควรให้ประสบการณ์ทางการค้า ความรู้ในการจัดการธุรกิจและสร้างทัศนคติ ค่านิยมที่ดีต่ออาชีพอิสระให้นักเรียนมากขึ้น

ฟิลลิป ฮอลแลนด์. (ก้องเกียรติ โอภาสวงการ. 2530 : 18 – 41) ได้กล่าวว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนตัวนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นเสมอว่าต้องเป็นผู้ประกอบการให้ได้ เป็นผู้รู้จักคิดก่อนตัดสินใจภายใต้ข้อมูลที่เพียงพอ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วเปรียบเทียบผลได้ผลเสียก่อนตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีหัวใจและทุน รู้วิธีการใช้ทุนน้อยที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์พอที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในอนาคต เป็นผู้ที่มีหวังในชัยชนะในการแข่งขัน ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องมีความกล้าในการตัดสินใจด้วยตนเองในการเสี่ยงเพื่อการเริ่มต้นประกอบธุรกิจอย่างรอบคอบและแน่วแน่

แมคคลีแลนด์ (McClelland. 1961 L 207 – 256) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะทางจิตใจที่สำคัญประการหนึ่งคือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (Need for Achievement) และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม 6 ประการต่อไปนี้

ประการที่ 1 มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร เป็นคุณลักษณะที่บุคคลไม่พอใจที่จะทำสิ่งที่ยาก ๆ โดยไม่ต้องใช้ความสามารถ แต่จะเลือกทำในสิ่งที่ยากและเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ทั้งมีความพึงพอใจในความสำเร็จการได้ทำสิ่งที่ยากนั้น ไม่กลัวความล้ม

เหลวที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน เชื่อในความสามารถของตนเองมากกว่าการหวังพึ่งโชคสลาภ

ประการที่ 2 มีความกระตือรือร้น หรือมีความขยันขันแข็งในการทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีความขยันและพากเพียรในการทำงานที่ท้าทายยั่วความสามารถของตน ชอบทำงานที่ต้องใช้สมองคิดและพึงพอใจที่ได้ทำงานสำเร็จ

ประการที่ 3 มีความรับผิดชอบต่องาน เป็นลักษณะที่มีความพยายามจะทำงานให้เสร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง ไม่ได้ทำเพื่อให้ผู้อื่นยกย่อง และต้องการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาบงการว่าควรทำอะไร

ประการที่ 4 รู้ถึงผลที่เกิดจากการตัดสินใจตนเอง เป็นลักษณะที่มีความเชื่ออย่างมีเหตุผลว่าผลจากการกระทำของตนจะเป็นอย่างไร ไม่ใช่เป็นการคาดเดาว่าผลน่าจะเป็นอย่างไรได้บ้าง

ประการที่ 5 มองการณ์ไกล เป็นผู้มีแผนการในระยะยาว คอยหาโอกาสและช่องทางในการประกอบกิจการใหม่จากมวลประสบการณ์ สภาพแวดล้อมเพื่อทำนายผลในอนาคต

ประการที่ 6 มีความสามารถในการจัดระบบงาน การจัดการ และการจัดองค์การ

จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม มีความพร้อมทางด้านเงินทุน ต้องกล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล มีความมั่นใจในตนเอง ต้องเป็นผู้ที่ชอบทำงานหนักและทนทานต่อการทำงาน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย มีการวางแผน มีความคิดในทางสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ การฝึกอบรม การสัมมนา และวิธีการอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2532 : 165 – 170) ได้ศึกษาเรื่องตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเฉพาะบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระในธุรกิจประเภทต่าง ๆ จำนวน 272 คน เป็นชายร้อยละ 62.1 และหญิงร้อยละ 37.9 พบว่าเมื่อสำเร็จการศึกษามุ่งสู่ทางการประกอบอาชีพอิสระ ที่ตนเองสนใจมากกว่าการติดตามข่าวสาร เรื่องตลาดแรงงานภาครัฐหรือเอกชนก่อนการประกอบอาชีพอิสระ บัณฑิตร้อยละ 53.3 เคยทำงานอื่น ๆ มาแล้วโดยแยกเป็นทำงานในภาคเอกชนร้อยละ 76 ประกอบอาชีพอิสระอื่น ๆ ร้อยละ 14 และร้อยละ 10 ทำงานในภาครัฐ สาเหตุที่เปลี่ยนงานคือ งานเดิมรายได้ไม่ดี ไม่ก้าวหน้า และไม่ชอบงานที่ทำอยู่ เหตุผลที่เปลี่ยนมาประกอบอาชีพอิสระ เพราะเป็นอาชีพที่มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตนเองได้ใช้ความสามารถ และการตัดสินใจในเรื่อง

ต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างเต็มที่และในบางลักษณะอาชีพให้รายได้ค่อนข้างสูง บัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งได้ทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษามาส่วนใหญ่ ได้อาศัยการเรียนรู้และทักษะจากการปฏิบัติงานในกิจการของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงหรือคนรู้จักส่วนบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระที่ตรงกันกับวิชา ที่เรียนมาสามารถอาศัยความรู้ที่เรียนมาในการทำงานได้และเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัวเพื่อนฝูงหรือบุคคลอื่นประกอบด้วย

ยุพิน อองคานนท์ (2533 : 82) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ผลการศึกษาทัศนคติด้านความรู้สึกของนิสิต ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเพศชายและหญิง พบว่า นิสิตทุกกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเพศชายและเพศหญิง พบว่านิสิตทุกกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระและผลการวิเคราะห์หาองค์ประกอบคุณลักษณะ ในการประกอบอาชีพอิสระพบว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระควรมีคุณลักษณะที่สำคัญสองประการ คือ คุณลักษณะที่หนึ่งเป็นคุณลักษณะทางจิตและจิตลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ คือ 1) ความรักความก้าวหน้าในอาชีพ 2) รักความสำเร็จในการประกอบอาชีพ 3) ความมั่นใจในการประกอบอาชีพ 4) การรักความมั่นคงในการประกอบอาชีพ 5) ความคล่องตัวในการประกอบอาชีพ คุณลักษณะที่สองเป็นคุณลักษณะด้านพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย ความรู้ด้านการตลาด การเลือกทำเลที่เหมาะสม การจัดสถานที่ดี เงินทุนเพียงพอ ความรู้เรื่องการลงทุนและประสบการณ์

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2534 : 32 – 36) ได้ศึกษาทดลองตามโครงการ ศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต ในส่วนที่เกี่ยวกับความนิยม และความพร้อมสำหรับอาชีพอิสระ จากข้อมูลนักศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 3,986 คน พบว่านักศึกษามีค่านิยมในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแบ่งค่านิยมออกเป็นสองจำพวก คือค่านิยมประเภทความรู้สึกและความพร้อมที่จะปฏิบัติ พบว่าค่านิยมประเภทความรู้สึกชอบอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ค่านิยมประเภทพร้อมปฏิบัติค่อนข้างต่ำ นักศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมีระดับค่านิยมในแนวโน้มต่ำลง เมื่อเปรียบเทียบสาขาวิชาที่เรียนพบว่าในสาขาวิชาที่ผู้เรียนเลือกเรียนและเป็นสาขาวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพอิสระ และนักศึกษาเล็งเห็นช่องทางดังกล่าวก็จะมีค่านิยมสูง เช่น สาขาอักษรศาสตร์และประมงศาสตร์ ส่วนสาขาที่นักศึกษามองเห็นช่องทางน้อย และสภาพตลาดไม่เอื้ออำนวยให้ประกอบอาชีพอิสระจะมีค่านิยมต่ำ เช่น สังคมศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ นักศึกษาเพศชาย มีระดับค่านิยมสูงกว่าเพศหญิง นักศึกษาที่มีบิดาเป็นข้าราชการและลูกจ้างของหน่วยราชการจะมีระดับค่านิยมในการประกอบอาชีพต่ำกว่านักศึกษาที่มีบิดาทำงานอาชีพอื่น ๆ นักศึกษาที่มารดามีอาชีพเป็นข้าราชการ และลูกจ้างหน่วยงานราชการก็มีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระต่ำกว่าที่มารดาทำอาชีพอื่น ๆ นักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีมาก

และดี จะมีค่านิยมในการประกอบอาชีพสูงกว่านักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง ก่อนข้างขัดสนและขัดสนมาก ความรอบรู้อาชีพอิสระของนักศึกษาทั่วไป ปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนในหลักสูตรที่ตนเรียนอยู่ปรากฏว่า มีนักศึกษาจำนวนน้อย เห็นว่าลักษณะการเรียนการสอนในสาขาวิชาดังกล่าว เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพอิสระ

เดลีโอ (Deleo. 1982 : 1086 A) ได้ศึกษาจิตลักษณะผู้ประกอบการและนักใต้เขา พบว่าผู้ประกอบการและนักใต้เขามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และนิสัยชอบเสี่ยงเหมือนกัน โดยมีลักษณะส่วนบุคคลดังนี้ มีความความพยายาม กล้าตัดสินใจด้วยตนเองสูง การคิดถึงความเสี่ยงสูง มีความมั่นคงแน่วแน่และเป้าหมายที่แน่นอน มีการพัฒนางานเพื่อช่วยให้เกิดผลตามเป้าหมายและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

เดนตัน (Denton. 1986 : 2989 A) ได้ศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการมีลักษณะสำคัญดังนี้ คือ มีความพยายาม ขยัน มีความตั้งใจและรู้จักตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีความรู้สึกทางบวกต่อท้ายการทำนาย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

3.1.1 ความหมายของทัศนคติ

คำว่า “ทัศนคติ” มีความหมายตรงกับคำว่า “Attitude” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีนักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่านอาจใช้คำว่า ท่าที เจตคติ ความรู้สึก หรือความเชื่อ ซึ่งต่างก็มีความหมายเดียวกัน และได้มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ทัศนคติ” ดังนี้

กอร์ดอน ออลพอร์ท (ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิและคณะ 2543 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Gordon W. Allport. 1975:22) ให้ความหมายว่าทัศนคติ หมายถึง สภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะแห่งความพร้อมนี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น สิ่งของ วัตถุ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ฟรีดแมน ชิมบาร์โดและแอ็บเบเซน (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527 : 169 ; อ้างอิงมาจาก Freedman. 1970 , Zimbardo and Ebbesen. 1970) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่าคือระบบที่มีลักษณะมั่นคงถาวร ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ ความเข้าใจ หรือ การรับรู้สิ่งต่าง ๆ องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก ได้แก่ ความชอบ ไม่ชอบ และองค์ประกอบด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม ได้แก่ การเข้าไปหา หรือถอยหนีจากบุคคลหรือสิ่งของนั้น ๆ

ชิฟแมน และคานุก (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ 2539 : 188 ; อ้างอิงมาจาก Schiffman and Kanuk. 1994 : 657) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ ว่าหมายถึง ความโน้ม

เอียงที่เรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจหมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียง พื่อใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง เนื่องจากเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา ทักษะคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงแต่ต้องแสดงว่าบุคคลกล่าวถึงอะไรหรือทำอะไร

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) กล่าวว่าทักษะคติคือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทักษะคติที่ดีหรือทางบวก และแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่าทักษะคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 193) สรุปได้ว่าทักษะคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งทำให้การประพฤติปฏิบัติหรือการตอบสนองของบุคคลเป็นไปอย่างมีทิศทางไม่ว่าจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อบุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากทักษะคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนั้นทักษะคติจึงสามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้

สมหมาย จงจิตรนันท์ (2541 : 125) สรุปว่า ทักษะคติ หมายถึง แนวโน้มของพฤติกรรมที่จะต้องแสดงออกมา ซึ่งเป็นได้ทั้งพฤติกรรมที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ หรืออาจหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ และความคิดเห็นในเชิงบวกหรือลบ และนอกจากนี้ยังเป็นการประเมินเหตุการณ์ ความคิด วัตถุ สิ่งของและผลิตภัณฑ์ของบุคคล การประเมินในลักษณะนี้ไม่สามารถทำการวัดได้เพราะทักษะคติเป็นนามธรรมที่ค่อนข้างวัดยาก ต้องอาศัยการสอบถามเป็นหลักในการวัดมากกว่าการสังเกตพฤติกรรม ทักษะคติมักแสดงออกมาในรูปของความชอบและไม่ชอบ ทักษะคติเกิดจากการเรียนรู้ภายหลังมิใช่มีมาตั้งแต่กำเนิด และเป็นผลจากการวิเคราะห์ของบุคคล

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ (2543 : 20) สรุปว่า ทักษะคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ อันได้ประสบการณ์หรือการเรียนรู้และเป็นแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้น ๆ

3.1.2 ลักษณะของทักษะคติ

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ (2543 : 22) กล่าวถึงลักษณะของทักษะคติไว้ 3 ประการดังนี้

1. ทักษะคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละคน มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทักษะคติ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก

3. ทักษะ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลแต่ละบุคคลต่างได้รับประสบการณ์และผ่านการเรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตามทักษะก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวบุคคลนั้น

3.1.3 องค์ประกอบของทัศนคติ

จากการศึกษาในทางจิตวิทยา พบว่าทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 3 อย่าง คือ (Shaver. 1977 : 168 – 170) ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกดีต่อสิ่งใดก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึงความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติของบุคคลนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงไป

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด (cognition) ซึ่งเป็นปฏิกิริยาทางด้านการรับรู้ เป็นปฏิกิริยาทางด้านการรับรู้ มีโครงสร้าง 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (บลูม, 2523)

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะและเรื่องทั่ว ๆ ไป การระลึกถึงวิธีการและกระบวนการ หรือการระลึกถึงแบบแผน โครงสร้าง หรือสถานการณ์

1.1 ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of specifics) หมายถึง การระลึกถึงสิ่งเฉพาะและชิ้นส่วนของสาระที่โดดเด่น การเน้นอยู่ที่สัญลักษณ์ที่มีความหมายในเชิงรูปธรรม ซึ่งจัดอยู่ที่ระดับต่ำสุดของความเป็นธรรม ความรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมของความรู้ที่สร้างขึ้น ได้แก่ ความรู้ศัพท์และความรู้ข้อเท็จจริงเฉพาะสิ่ง เช่น วันที่ เหตุการณ์ บุคคล สถานที่

1.2 ความรู้ในเรื่องวิถีทางและวิธีการที่จัดกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of ways and means of dealing with specifics) หมายถึง ความรู้เรื่องวิถีทางในการจัดระเบียบ การศึกษา การตัดสินใจ การวิพากษ์วิจารณ์ วิธีการค้นคว้า ได้แก่ ความรู้เรื่องแบบ

แผนนิยม ความรู้เรื่องแนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ ความรู้เรื่องการจัดจำพวกและประเภท ความรู้เรื่องเกณฑ์ ความรู้เรื่องระเบียบวิธี

1.3 ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the universals and abstractions in a field) หมายถึง ความรู้ในเรื่องแบบแผนและรูปแบบที่สำคัญ ๆ ที่ปรากฏการณ์และความคิดได้รับการจัดรวบรวมไว้เป็นโครงสร้างทฤษฎีและข้อสรุปต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งมีอิทธิพลต่อสาขาวิชาที่นำมาใช้ศึกษาปรากฏการณ์หรือแก้ปัญหา ระดับนี้เป็นระดับที่สูงสุดของความเป็นนามธรรมและความซับซ้อน ได้แก่ ความรู้เรื่องหลักการและข้อสรุปทั่วไป และความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ (comprehension) หมายถึง ประเภทของการเข้าใจหรือวัดความเข้าใจ ซึ่งแต่ละคนรู้ว่าควรสื่อความหมายอะไรและใช้เนื้อหาหรือความคิดอะไรสื่อความหมาย อาจไม่ต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาอื่นทั้งเรื่องก็ได้

2.1 การแปลความ (Translation) หมายถึง ความเข้าใจที่ได้จากความระมัดระวัง และความถูกต้องในสิ่งที่สื่อความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งหรืออีกฟอร์มหนึ่ง การแปลความได้รับการตัดสินโดยอาศัยความซื่อสัตย์และความถูกต้อง นั่นคือ การแปลความภายใต้ขอบเขตที่เนื้อหาในเรื่องเดิมได้รับการรักษาไว้ ถึงแม้ว่าแบบฟอร์มของการสื่อความหมายจะเปลี่ยนไปก็ตาม

2.2 การตีความ (Interpretation) หมายถึง การอธิบายหรือการสรุปเรื่องในการสื่อความหมาย ซึ่งการแปลความนั้นเกี่ยวข้องกับการนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อความหมาย นอกจากนั้นการตีความเกี่ยวข้องกับการจัดเรียงลำดับการจัดระเบียบระบบ เพื่อให้ภาพพจน์ใหม่ของเนื้อหา

2.3 การสรุปอ้างอิง (Extrapolation) หมายถึง การขยายแนวโน้มหรือความโน้มเอียงเกินเลยจากข้อมูล ความเป็นนามธรรมนี้อาจอยู่ในรูปความคิดทั่ว ๆ ไป กฎของกระบวนการ หรือวิธีการสรุป ความเป็นนามธรรมอาจจะเป็นหลักเทคนิค ความคิดและทฤษฎีที่จะต้องจำ และประยุกต์ใช้

3. การประยุกต์ (Application) หมายถึง การใช้ความเป็นนามธรรมในสถานการณ์รูปธรรมบางอย่าง ความเป็นนามธรรมนี้อาจอยู่ในรูปความคิดทั่ว ๆ ไป กฎของกระบวนการ หรือวิธีการสรุป ความเป็นนามธรรมอาจจะเป็นหลักเทคนิค ความคิดและทฤษฎีที่ต้องจำ และประยุกต์ใช้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนกการสื่อความหมายไปสู่หน่วยย่อย ๆ หรือเพื่อให้ได้ลำดับขั้นตอนของความคิดที่แสดงออกอย่างชัดเจน โดยใช้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่แสดงออกมาให้ชัดเจน การวิเคราะห์เช่นนี้มีเป้าหมายเพื่อให้

การสื่อความหมายชัดเจนขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าการสื่อความหมายจัดเรียงได้อย่างมีวิธีการ ซึ่งได้รับการจัดแสดงผลของการกระทำตลอดจนพื้นฐานของการจัดเรียงอย่างไร

4.1 การวิเคราะห์หน่วยย่อย (Analysis of elements) หมายถึง การชี้ให้เห็นถึงหน่วยย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในการสื่อความหมาย

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationship) หมายถึง การเชื่อมต่อและปฏิกิริยาตอบสนองระหว่างหน่วยย่อยกับส่วนต่าง ๆ ของการสื่อความหมาย

4.3 การวิเคราะห์หลักการจัดระเบียบ (Analysis of organization principles) หมายถึง ระบบองค์การ การจัดเรียงอย่างมีระเบียบและโครงสร้างซึ่งเชื่อมการสื่อความหมายเข้าด้วยกัน โดยรวมโครงสร้างที่เด่นชัด และ “ที่เป็นนัยสำคัญ” ตลอดจนพื้นฐานการจัดเรียงที่จำเป็น และกลไกที่ทำให้การสื่อความหมายเป็นหน่วยเดียวกัน

5. การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง การนำหน่วยต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการนำองค์ประกอบหรือหน่วยต่าง ๆ มาจัดเรียงและรวบรวมในทางที่จะดำรงแบบแผนหรือโครงสร้างที่ไม่ได้มีอยู่เช่นนั้นมาก่อน

5.1 ผลผลิตจากการสื่อความหมายเฉพาะ (Production of a unique communication) หมายถึง พัฒนาการของการสื่อความหมายซึ่งผู้เขียนหรือผู้พูดพยายาม สื่อความคิดความรู้สึกและประสบการณ์ไปยังผู้อื่นที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย

5.2 ผลผลิตแผนงานหรือชุดเสนอเพื่อปฏิบัติการ (Production of plan or Proposed set of operation) หมายถึง พัฒนาการของแผนการทำงานหรือโครงร่างของแผนปฏิบัติการ โดยแผนดังกล่าวควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของงานที่ต้องการ

5.3 การได้มาซึ่งชุดของความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (Derivation of a set of abstract relation) หมายถึง พัฒนาการของชุดความสัมพันธ์เชิงนามธรรม เพื่อการจำแนกหรือเพื่ออธิบายข้อมูลของปรากฏการณ์บางอย่างก็ได้ตลอดจนการอนุมานข้อความและความสัมพันธ์จากชุดของข้อความเบื้องต้นหรือการนำเสนอด้วยสัญลักษณ์

6. การประเมิน (Evaluation) หมายถึง การตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการเพื่อจุดมุ่งหมายที่กำหนด กล่าวคือการตัดสินนี้หมายถึงการตัดสินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ภายใต้ขอบเขตเนื้อหาและวิธีการให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานซึ่งเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้รับการกำหนดโดยผู้ทำการประเมินนั้น

6.1 การตัดสินตามเกณฑ์ภายใน (Judgements in terms of internal evidence) หมายถึง การประเมินความถูกต้องของการสื่อความหมายจากหลักฐานว่ามีความถูกต้องตามหลักตรรกวิทยา และเกณฑ์มาตรฐานภายในอื่น ๆ อย่างไร

6.2 การตัดสินตามเกณฑ์ภายนอก (Judgements in terms of external criterias) หมายถึง การประเมินวัตถุโดยอาศัยเกณฑ์เลือกกว่ามีความถูกต้องตามหลักตรรกวิทยาและเกณฑ์มาตรฐานภายในอื่น ๆ อย่างไร

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affection) มีโครงสร้าง 5 ระดับ คือ การรับหรือการตั้งใจ การตอบสนอง การให้คุณค่า การจัดระบบ และกระบวนการจัดประเภทคุณลักษณะคุณค่า ทั้งคุณค่าลักษณะเดี่ยวและคุณค่าลักษณะที่ซับซ้อน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรับ (การตั้งใจ) (receiving or attending) หมายถึง ความรู้สึกไวต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างที่มีอยู่ นั่นคือ ความตั้งใจหรือการแสดงออกสนใจต่าง ๆ เหล่านี้ และการตั้งใจนี้แบ่งเป็นขั้นแรกและขั้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมและบุคคล

ประเภทการรับ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 3 ประเภท เพื่อบ่งชี้ระดับการรับที่แตกต่างกันของปรากฏการณ์ จุดแบ่งประเภทย่อย ๆ นี้ เป็นจุดที่สมมุติขึ้นและประเภททั้งสามถือเสมือนตั้งอยู่บนความต่อเนื่องเดียวกัน โดยเริ่มจากจุดที่บุคคลขาดการแสดงออกจนถึงการแสดงออกมาอย่างเต็มที่

1.1 ความรู้ตัว (awareness) หมายถึง พฤติกรรมทางการรู้ แต่ไม่เหมือนความรู้ซึ่งจัดอยู่ที่ระดับต่ำสุดของการรู้ โดยไม่ให้ความสนใจในเรื่องความจำหรือความสามารถที่จะระลึกถึงข้อความหรือข้อเท็จจริง ความรู้ตัวซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการตั้งใจของบุคคลต่อสภาพการณ์ หรือปรากฏการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้บุคคลนั้นมีความเข้าใจต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ

1.2 ความตั้งใจรับ (willingness to receive) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงความอดทนต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ ไม่ใช่การหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าเช่นเดียวกับความรู้ตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นกลางหรือยึดการตัดสินเกี่ยวกับสิ่งเร้าออกไปในระดับนี้ของความต่อเนื่อง ความตั้งใจรับจึงไม่มุ่งแสดงหาสิ่งเร้าหรือแหล่งกำเนิดสิ่งเร้า แต่อย่างมากที่สุดทำให้ตั้งใจสังเกตปรากฏการณ์และตั้งใจรับสิ่งนั้น

1.3 ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก (controlled or selected) หมายถึง ความตั้งใจในระดับสูงขึ้นมา โดยมุ่งที่ปรากฏการณ์ใหม่ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่ได้รับเข้า เป็นรูปร่างและเป็นฐานให้กับระดับความรู้ตัวหรือบางทีในระดับที่รู้ตัวเพียงครั้งเดียว ความแตกต่างด้านต่าง ๆ ของสิ่งเร้าซึ่งได้รับรู้ว่าแยกอย่างเด็ดขาดออกจากความประทับใจที่อยู่ถัดไป

2. การตอบสนอง (responding) ในที่นี้ มุ่งที่การสนองตอบซึ่งอยู่สูงกว่าการตั้งใจต่อปรากฏการณ์หรือสูงกว่าการตั้งใจจะรับ คือ ต้องมีการแสดงออกซึ่งความตั้งใจ อีกด้าน

ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นหรือการปฏิบัติต่อปรากฏการณ์นอกเหนือจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้าซึ่งเป็นจริงที่ระดับถัดไป

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (acquiescence in responding) หมายถึง ความเชื่อฟังหรือการยอมรับ ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการยินยอมที่แสดงออกโดยเปิดเผย อาจหมายถึงการยอมรับอย่างเรียบ ๆ ในขั้นเริ่มต้นของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องและสิ่งเร้าพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ยังไม่ตกลงกันโดยทั่วไป การยอมรับเป็นคำศัพท์ที่เหมาะสมกว่าความเชื่อฟัง เนื่องจากมีปฏิภานเพื่อเสนอแนะอยู่มากกว่า และมีความหมายในเชิงการต่อต้านหรือยอมแพ้อย่างไม่ตั้งอยู่น้อยกว่า

2.2 ความตั้งใจที่จะตอบสนอง (willingness of respond) หมายถึง ความตั้งใจ ซึ่งรวมถึงความสามารถในการทำกิจกรรมอย่างเต็มใจ หมายถึงว่าบุคคลยอมรับอย่างเต็มที่ที่จะแสดงพฤติกรรมของเขาเองออกมาอย่างเปิดเผยหรือสมัครใจ ไม่ใช่เพราะกลัวการถูกลงโทษ อาจสังเกตว่า การต่อต้านหรือการยอมแพ้อย่างไม่ตั้งใจ ซึ่งอยู่ในระดับที่แล้วอาจถูกแทนที่ด้วยความพอใจหรือเป็นสิ่งที่มาจากการเลือกของเขาเอง

2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in response) หมายถึง ความตั้งใจตอบสนอง กล่าวคือ ความยินยอมเป็นการอนุมัติทางใจในการตอบสนอง หรือการตอบสนองอย่างสมัครใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควบคู่กับความรู้สึกพอใจ การตอบสนองทางอารมณ์ ความพึงพอใจโดยทั่ว ๆ ไป การพึงพอใจและความสนุกสนาน ความพึงพอใจในการตอบสนองเป็นเรื่องที่มีความยากลำบากที่จะกำหนดให้แน่นอนได้

3. การให้คุณค่า (valuing) โดยทั่วไปแล้วใช้ในความหมายว่า วัตถุปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมที่มีค่า การมีกรอบแห่งความคิดเชิงนามธรรมของคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของผลจากการที่แต่ละบุคคลให้คุณค่าหรือตีราคา ผลผลิตทางสังคมที่เข้ามาอยู่ภายในตัวบุคคลที่ได้รับการยอมรับอย่างช้า ๆ และในที่สุด บุคคลนั้นก็ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณค่าของเขา ซึ่งพฤติกรรมที่ถูกจัดประเภทไว้ที่ระดับนี้ มีความสอดคล้องและคงที่พอที่จะนำมาเป็นลักษณะของความเชื่อ ทศนคติ การให้คุณค่านี้ไม่ได้มุ่งที่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า แต่มุ่งสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล เช่น ความคิดคุณค่าซึ่งการให้คุณค่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการจงใจ ไม่ใช่ด้วยความพึงปรารถนาที่จะยินยอมหรือเชื่อฟัง แต่เป็นการยินยอมของแต่ละบุคคลต่อคุณค่าบางอย่างที่เสนอแนะให้เกิดพฤติกรรม

3.1 การรับคุณค่า (acceptance of a value) หมายถึง คุณค่าของปรากฏการณ์พฤติกรรม วัตถุ การรับคุณค่านี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความเชื่อ ซึ่งหมายความว่า เป็นการยอมรับข้อเสนอหรือข้ออ้างทางอารมณ์ซึ่งคนพิจารณาโดยอาศัยพื้นฐานที่พอเพียง ความเชื่อในที่นี้แสดงออกซึ่งความมากมายของความแน่นอนเข้ามาเกี่ยวข้องที่ระดับ

ต่ำสุดของการให้คุณค่า นั่นคือ ความพร้อมที่จะประเมินข้ออ้างของคนได้มากกว่าในระดับของคนได้มากกว่าในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ถูกกำหนดไว้ก่อน

3.2 ความพึงพอใจในคุณค่า (preference of a value) หมายถึง การแสดงให้เห็นระดับของความรู้สึกภายใน ระหว่างการเพียงแต่รับคุณค่ากับการยินยอมหรือความสำนึกที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งในเรื่องนั้น พฤติกรรมระดับนี้หมายถึงไม่เพียงแต่การรับคุณค่าเท่านั้น หากแต่เลยไปจุดของความตั้งใจที่จะแสดงตัวด้วย กล่าวคือ แต่ละคนยอมรับมากพอที่จะให้คุณค่ากับสิ่งที่ชักจูง ที่ค้นหาและที่ต้องการ

3.3 การยอมรับ (commitment) หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับความเชื่อและความแน่นอน ที่อยู่เลย ความสงสัยออกไปนั้นช่วยสื่อไปถึงระดับของพฤติกรรมที่ตั้งใจไว้ ในบางกรณีเรื่องนี้อยู่ระหว่างความศรัทธากับการยอมรับ ความเชื่อทางอารมณ์ที่ตั้งบนพื้นฐานที่ไม่ค่อยมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ต่อตำแหน่ง กลุ่ม หรือ สาเหตุได้รับการจัดจำแนกไว้ที่นี้ด้วย

บุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่ระดับนี้ได้รับอย่างชัดเจนว่า เป็นผู้ยึดถือคุณค่าบางอย่าง ดังนั้นเขาจึงปฏิบัติต่อสิ่งที่มีคุณค่าบางอย่างในลักษณะที่ขยายพัฒนาการของเขาต่อไป เพื่อความเกี่ยวข้องของเขาต่อสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เขาพยายามหว่านล้อมคนอื่นและพยายามทำให้คนอื่นเปลี่ยนใจในสิ่งที่เขาทำ มีการเร้าอารมณ์ให้เกิดขึ้นเพื่อให้ความต้องการได้รับความพึงพอใจอันเป็นผลมาจากความต้องการหรือแรงผลักดันซึ่งมีแรงจูงใจอย่างแท้จริงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น

4. การจัดระบบ (organization) หมายถึง การจัดคุณค่าให้เป็นระบบการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า และการสร้างจุดเด่นและจุดร่วมทั่วไป การจัดระบบนี้เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และถูกเปลี่ยนแปลงตามคุณค่าใหม่ ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดระบบ ตามจุดมุ่งหมายซึ่งบรรยายจุดเริ่มต้นของการสร้างระบบคุณค่าสามารถแบ่งเป็นสองระดับ เนื่องจากมีสิ่งบังคับที่มาก่อนการจัดความสัมพันธ์คือการสร้างกรอบแนวความคิดของคุณค่าในรูปแบบซึ่งยอมให้จัดเป็นองค์กรได้ รูปแบบการสร้างกรอบแนวความคิดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กระบวนการจัดองค์กร และองค์กรของระบบคุณค่า

4.1 การสร้างกรอบแนวความคิดของคุณค่า (conceptualization of a value) การสร้างกรอบแนวคิดเป็นนามธรรม คืออยู่ในรูปของสัญลักษณ์แต่สัญลักษณ์ที่ใช้ ไม่ใช่สัญลักษณ์ทางภาษา ไม่ว่าการสร้างกรอบแนวความคิดปรากฏที่จุดเริ่มต้นบนความต่อเนื่องทางจิต อย่างไรก็ตาม การสร้างกรอบแนวความคิดเพิ่มเติมนี้จะช่วยทำให้แต่ละบุคคลสามารถเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ของสิ่งที่บุคคลนั้นได้ยึดถือไว้

4.2 การจัดเรียบเรียงระบบคุณค่า (organization of a value system) เนื่องจากคุณค่าที่บุคคลรับรู้อาจจะยังไม่ได้การจัดระเบียบที่เหมาะสมหรืออาจเป็นคุณค่าต่าง ๆ ที่ซับซ้อนหรือเป็นคุณค่าที่ไม่สัมพันธ์กัน ดังนั้น การนำคุณค่าเหล่านี้เข้ามามีความสัมพันธ์เชิง

เรียงลำดับ จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงเสียมิได้ ความสัมพันธ์เชิงลำดับเป็นเรื่องที่ราบรื่นและสอดคล้องภายใน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติจริงการผสมผสานอาจทำได้น้อยกว่าการทำความราบรื่นของส่วนทั้งหมดที่น่าจะเกิดขึ้น นั่นคือความสัมพันธ์ที่ได้รับการบรรยายในลักษณะที่เป็นความสมดุล ซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนของสิ่งแวดล้อมซึ่งสงบเงียบที่จุดใดจุดหนึ่งของเวลา

5. การสร้างลักษณะโดยคุณค่าเดี่ยวหรือคุณค่าซับซ้อน (characterization by a value or value complex) เนื่องจากคุณค่ามีตำแหน่งอยู่ภายในตัวแต่ละบุคคลตามลำดับต่าง ๆ ซึ่งได้รับการจัดประเภทของระบบที่มีความสอดคล้องกันภายใน ซึ่งระบบแห่งความสอดคล้องกันภายในนี้ ได้ควบคุมพฤติกรรมแต่ละบุคคลนานพอที่บุคคลนั้นจะประพฤติตามแบบแผนของระบบคุณค่าที่บุคคลนั้นมีอยู่ การกระตุ้นพฤติกรรมใด ๆ จะไม่สามารถจัดระบบภายในตัวเองอย่างมีสอดคล้องและไม่ได้ไร้อารมณ์หรือมีผลอีกต่อไป นอกจากบุคคลนั้นจะถูกข่มขู่หรือถูกทำลายจากภายนอก

ในการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเชิงคุณค่านี้ ชีบ่งให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ 2 ประเด็น ประเด็นแรก ข้อสรุปของการควบคุมที่มีต่อพฤติกรรมของแต่ละคนซึ่งได้รับการบรรยาย และสร้างลักษณะโดยการควบคุมแนวโน้มเหล่านี้ ประเด็นที่สอง การผสมผสานความเชื่อความคิดและทัศนคติ

มิให้เป็นปรัชญาทั้งหมด หรือเป็นความคิดเห็นสากล ลักษณะทั้งสองด้านประกอบเป็นประเภทย่อย ๆ ดังนี้

5.1 ชุดสรุปอ้างอิง (generalized set) สิ่งซึ่งให้ความสอดคล้องภายในกับระบบของทัศนคติและคุณค่าที่จุดใดจุดหนึ่ง เป็นการตอบสนองที่อยู่ในระดับสูงมาก ในบางครั้งกล่าวได้ว่า เป็นการกำหนดแนวโน้มที่เข้าสู่ปรากฏการณ์หรือเป็นการกำหนดเบื้องต้นต่อการกระทำในลักษณะบางอย่าง ชุดสรุปอ้างอิงเป็นการตอบสนองต่อปรากฏการณ์สรุปที่สูงมากซึ่งเป็นการตอบสนองที่ตื้อตึงและสม่ำเสมอต่อสภาพการณ์ หลายอย่างหรือวัตถุหลายอย่าง บางครั้งก็เป็นเสมือนไม่ตั้งใจไว้ก่อนซึ่งช่วยแนะนำการกระทำโดยปราศจากความคิดล่วงหน้า นอกจากนั้นชุดสรุปอ้างอิงนี้ยังเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความคิดของกลุ่มทัศนคติซึ่งมีความสัมพันธ์ร่วมกันในฐานะที่เป็นลักษณะทางพฤติกรรมมากกว่ารูปเนื้อหาหรือองค์ประกอบของทัศนคติ ชุดสรุปอ้างอิงนี้เป็นเรื่องพื้นฐาน ซึ่งทำให้แต่ละบุคคลลดความซับซ้อนของโลกและจัดเรียงลำดับความซับซ้อนทางโลกที่เกี่ยวกับตัวเขาและแสดงออกอย่างคงเส้นคงวา และอย่างมีประสิทธิภาพในตัวเอง

5.2 การสร้างลักษณะ (characterization) เป็นกระบวนการภายในขั้นสูงสุดซึ่งรวมจุดมุ่งหมายซึ่งกว้างที่สุดตามปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมตามลำดับพฤติกรรมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นจึงเป็นการค้นพบจุดมุ่งหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดสากลปรัชญาชีวิตของมนุษย์และสากลนิยม

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ทักษคติเป็นสภาวะจิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคลนั้น กล่าวคือทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรมและการมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามทัศนคตินั้นเสมอไปเพราะพฤติกรรมการแสดงออกใด ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก (1) ทักษคติ (2) ปทัสถานของสังคม (3) นิสัย และ (4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว (Triandis, 1971 : 16)

นักจิตวิทยาได้จัดประเภทการเกิดทัศนคติไว้ 3 ประเภทด้วยกันคือ ประเภทแรก บุคคลเกิดมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยเหตุแห่งการวางเงื่อนไขแบบโยงความสัมพันธ์ คือถ้าสิ่งนั้นอยู่ควบคู่กับสิ่งที่ชอบอยู่แล้วหลาย ๆ ครั้ง บุคคลก็มักจะชอบสิ่งนั้นตามไปด้วย ประเภทที่สอง บุคคลรับทัศนคติแต่เพียงทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น เฉพาะในทางชอบ หรือเฉพาะในทางเกลียด จากสิ่งเร้าที่มากกระทบตัวเขา และ ประเภทที่สาม บุคคลรับเอาทัศนคติของบุคคลสำคัญที่ตนเองนับถือหรือมีอิทธิพลมาเป็นของตน ส่วนการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นก็มีอย่างน้อย 3 ลักษณะคือ ลักษณะแรกเชื่อว่าทัศนคติสามารถเปลี่ยนได้โดยการทำให้เกิดความเครียดขึ้นในจิตใจก่อน ซึ่งจะทำให้เกิดแรงผลักดันเพื่อลดความเครียดนั้นโดยการเปลี่ยนทัศนคติ เพื่อที่จะทำให้เกิดความคิดเกิดความสอดคล้องรับกัน เช่น ทฤษฎีสมดุลของไฮเดอร์ (Heider's Balance Theory) ทฤษฎีการขัดกันของการรู้ (Festinger's Cognitive Dissonance Theory) ทฤษฎีการต่อต้านทางจิตใจ (Brehm's Psychological) ทฤษฎีการจัดการความประทับใจ (Zimbardo's impress management Theory) และลักษณะที่สามเป็นแบบอื่น ๆ จากที่กล่าวมา เช่น การรับรู้ตนเอง (Bem's Self – perception Theory) ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล (Fisbein and Ajzen's Reasoned Action Theory)

3.1.4 การเกิดทัศนคติ

ออลพอร์ต (Allport. 1935 : 810) ได้กล่าวว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ เซอร์ฟและเซอร์ฟ (Sherif and Sherif. 1969 : 334) ได้ให้ความเห็นว่า ทัศนคติของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด แต่การที่บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้นั้นเกิดจากการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ และในทำนองเดียวกัน ดำรงค์ศักดิ์ ชัยสนิท (2543 : 23) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย แหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติที่สำคัญ มีดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดี หรือไม่ดี จะทำให้บุคคลนี้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ (Communication From Others) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ โดยขั้นแรกเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น บุคคลจะสังเกตว่าคนอื่น ๆ ปฏิบัติอย่างไร ขั้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายการปฏิบัตินั้นในรูปของทัศนคติ

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านั้นจะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนของการปฏิบัตินั้นในรูปของทัศนคติ

3.1.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนทัศนคติ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชนหรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึก พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Triandis. 1971 : 143) ข้อมูลที่บุคคลได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองได้ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถแสดงค่านิยมให้ผู้อื่นทราบได้

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ฌ็อง-ฌัก สอนส์ (2518 : 37- 44) กล่าวถึงทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่สำคัญมี 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีแห่งความสอดคล้องกัน (Congruity Theory) หลักสำคัญของทฤษฎีนี้กล่าวว่า ถ้าคนหนึ่ง ๆ มีทัศนคติต่อสิ่งสองสิ่ง (Two Attitude Objective) ซึ่งอาจจะเป็นคนหรือไม่ใช่บุคคลก็ได้ และถ้าสิ่งสองสิ่งมีความเกี่ยวพันกันในงานที่ขัดกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งสองสิ่งนั้นแล้ว ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งสองสิ่งจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนได้ เพื่อไม่ให้เกิดการขัดกัน หมายถึง การที่บุคคลมีทัศนคติที่สอดคล้องกับผู้อื่น

2. ทฤษฎีแห่งการขัดกันของความเชื่อ (Connotative Dissonance Theory) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อทั้งสองอย่าง อาจจะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่มีความสัมพันธ์กันก็ได้

ความเชื่อที่เกี่ยวกันกันมี 2 แบบ คือ แบบสอดคล้องและแบบขัดกัน ความขัดกันจะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

1. ความสำคัญของความเชื่อทั้งสอง
2. ความเกี่ยวกันระหว่างความเชื่อทั้งสอง ยิ่งเกี่ยวกันมากยิ่งมีโอกาสเกิดการขัดกันมากขึ้นเท่านั้น

เมื่อเกิดการขัดกันขึ้นมา บุคคลก็จะพยายามลดความขัดกันหรือหาทางประนีประนอม โดยแก้ปัญหาจากการให้ความสำคัญต่อทัศนคติ หรือความเชื่ออันดับต้น ๆ ก่อน ซึ่งกระทำได้

3 วิธี คือ เปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม เปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และหาความเชื่อใหม่ ๆ เข้ามา

3.1.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ

มาตรการประเมินค่าที่นิยมนำมาใช้สร้างแบบวัดทัศนคติ มี 3 วิธี ได้แก่ วิธีของ Thurstone วิธีของ Likert และวิธีของ Osgood

1. วิธีของ Thurstone โดยกำหนดให้ชั้นคะแนนเท่ากัน จึงเรียกว่า The Method of Equal Appearing Interval หรือบางทีเรียกว่า Priori approach วิธีนี้จะหาค่าของแต่ละมาตร (Scale) ของข้อความทางเจตคติก่อนที่จะนำไปรวบรวมข้อมูลที่จะวิจัย มาตรการแบบนี้แบ่งความรู้สึกออกเป็นขั้นเท่า ๆ กัน รวม 11 ขั้น โดยเรียงลำดับความรู้สึกจากมากที่สุดและความรู้สึกรอง ๆ มาจนถึงน้อยที่สุด

2. วิธีของ Likert (Likert Technique) หรือเรียกว่า The Method of Summated Rating หรือเรียกว่า Posteriori approach วิธีนี้กำหนดมาตรเป็น 5 ขั้น แต่ละขั้นจะกำหนดค่าไว้หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว วิธีนี้ปรากฏว่านิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และใช้ได้กับข้อความจำนวนมาก ๆ และไม่ทราบค่าของมาตร (Scale Value) แต่ละข้อความมีคำตอบ 2 ด้านคือ ด้านสนับสนุนและคัดค้าน วิธีการมีหลักดังนี้

1. ข้อความจะต้องครอบคลุมช่วงเจตคติทั้งหมด
2. การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงเจตคติที่มีอยู่
3. จุดที่ตอบนั้น อาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบข้อนั้นมาก่อน
4. เจตคติของแต่ละคน อาจกำหนดได้จากการรวบรวมคำตอบของเขาจากข้อความต่าง ๆ ในมาตรวัดนั้นออกมาในรูปของคะแนนเฉลี่ย

3. การวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic differential scales) วิธีนี้คิดขึ้นโดย ออสกู๊ด (Osgood) ซึ่งนำภาษามาใช้ในการสร้างมาตรวัดเจตคติ ภาษาที่ใช้จะอยู่ในรูปคำคุณศัพท์ เพราะคำคุณศัพท์นี้สามารถมีความหมายได้ทั้งทางดีและทางเสีย เรียกว่ามีความหมายตรงกันข้ามกันได้อย่างมีเหตุผล (Logical opposite)

การสร้างมาตรนี้แต่เดิมมีอยู่ 7 มาตร แบบที่เรียกว่า Seven point bipolar scales หรือบางทีเรียกว่า Semantic differential scales ผู้ที่จะตอบจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือมีมโนภาพ (Concept) ในสิ่งนั้น คำคุณศัพท์ที่ใช้จะต้องเป็นการอธิบายลักษณะของมโนภาพนั้น และออสกู๊ดพบว่า มโนภาพต่าง ๆ นั้นสามารถใช้ความหมายทางภาษาอธิบายได้ถึง 3 รูปแบบ หรือ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการประเมินค่า (Evaluation factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ดี - เลว สุข - ทุกข์ ฉลาด - โง่

2. องค์ประกอบทางด้านพลัง (Potency factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางกำลังอำนาจ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ แข็งแรง - อ่อนแอ หนัก - เบา แข็ง - นุ่ม

3. องค์ประกอบทางด้านกิจกรรม (Activity factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ เร็ว - ช้า ร้อน - เย็น

ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ ถ้านำมาเปรียบเทียบกับโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏว่าองค์ประกอบทางด้านพลังกับทางด้านกิจกรรมไม่ค่อยมีน้ำหนักมากนัก และมีคำคุณศัพท์บางคู่ที่สัมพันธ์กับคำคุณศัพท์ประเมินค่า การที่จะหาคำคุณศัพท์ที่วัดด้านทั้งสององค์ประกอบนี้ค่อนข้างจะหายาก นอกจากนี้นันแนลลี (Nunnally) ยังพบว่ามียังองค์ประกอบบางตัวที่ไม่อยู่ใน 3 องค์ประกอบดังกล่าวใช้ชื่อว่า Familiarity factor หรือ Understandability ซึ่งได้แก่คำคุณศัพท์เหล่านี้ เหมือน - ไม่เหมือน มีประโยชน์ - ไม่มีประโยชน์ เข้าใจ - ไม่เข้าใจ

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

งานวิจัยต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1976 แซมเซล (เกษณี สีมหาศาล. 2531 : 55 ; อ้างอิงมาจาก Samsel. 1976 : 3428 - A) ได้ศึกษาผลของการใช้แบบทดสอบสำรวจความต้องการพัฒนาการอาชีพ วัตถุประสงค์ทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่ม ผลปรากฏว่าหลังจากการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไประยะหนึ่งแล้ว นักเรียนเกรด 8,11 และ 12 มีคะแนนคุณลักษณะของทัศนคติในการเลือกอาชีพมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกรด 7 และ 9 ส่วนเกรด 10 มีคะแนนคุณลักษณะของทัศนคติในการเลือกอาชีพลดลงระหว่าง 6 เดือนแรกของปีการศึกษาแล้วจึงเพิ่มขึ้น สำหรับคะแนนคุณลักษณะของความสามารถในการเลือกอาชีพพบว่า นักเรียนเกรด 8,11 และ 12 มีคะแนนเพิ่มขึ้น ส่วนเกรด 7,9 และ 10 มีคะแนนลดลง แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนในด้านนี้ ระหว่างนักเรียนเกรดต่าง ๆ

คล้าค (สุดา อ่อนข้อย. 2520 : 22 -23 ; อ้างอิงมาจาก Clark. 1977) ได้ศึกษาผลของหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อคุณลักษณะทางอาชีพ ผลปรากฏว่าหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับ 9 ช่วยให้คุณลักษณะของทัศนคติ

ดีในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำกว่าปานกลางให้สูงขึ้นได้

งานวิจัยในประเทศ

สัญญา จัสดานนท์ (2521 : 52 - 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพอิสระระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับกลุ่มผู้ว่างงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ 350 คน และผู้ว่างงาน 175 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพอิสระดีกว่ากลุ่มผู้ว่างงาน และความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่ออาชีพอิสระ

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 93 - 123) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ พบว่าองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการในด้านจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการนั้นมี 9 ลักษณะ คือ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ผลในแง่ของการลงทุนคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ด้วยความมีเหตุผล ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในตน ความไม่เชื่อเกี่ยวกับโชคลาง ความเป็นผู้นำ ความสามารถและเชื่อมั่นในสังคมเชิงธุรกิจ

ยุพิน อดทน (2533 : 33) ได้ทำการศึกษาความรู้สึกรักของนิสิตที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2531 จำนวน 443 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ทัศนคติต่ออาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพอิสระซึ่งหากนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแล้ว นักศึกษาจะสามารถรู้และเห็นคุณค่าของอาชีพอิสระ รวมทั้งมองเห็นทางเลือกในการประกอบอาชีพในอนาคต

4. แนวความคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระตามตัวแปรที่ศึกษา

ประดิษฐ์ ชาสมบัติและผาสุก พงษ์ไพจิตร (Pradit Charsombut and and Pasuk Phongpaichit. 1988 : 44) ได้ศึกษาการประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานครพบว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนั้น เบญจา จิรภัทรพิมล (2524 : 115) ได้ศึกษาความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพแพทย์ การช่าง และการสอนเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ และตามทัศนคติของนัก

ศึกษานั้น อาชีพใดที่สังคมต้องการมักเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีรายได้ดีด้วย นอกจากนั้น ตามความเหมาะสมระหว่างลักษณะอาชีพกับเพศ ปัจจัยทางครอบครัว และชั้นปีที่ศึกษา มีอิทธิพลต่อความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาด้วย

จะเห็นได้ว่าเพศเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพิจารณาให้การส่งเสริมสนับสนุนหรือพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบต่าง ๆ ในด้านแรงจูงใจในการประกอบอาชีพให้เป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมกับแต่ละเพศให้กับบุคคล

เฉลียว บุรีภักดีและคนอื่น ๆ (2526 : 5) ได้ศึกษาแนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย โครงการการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานสำหรับเยาวชนและนอกโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระ ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก กลุ่มตัวอย่างตามประเพณีไว้สำหรับระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 – 2529) จำนวน 16,222,550 คน ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21 – 50 ปี พบว่าภูมิหลังที่กลุ่มตัวอย่างเลือกและเริ่มเลือกประกอบอาชีพคือ ส่วนใหญ่เลือกทำโดยการทำตามพ่อแม่ เคยเป็นลูกจ้างพอชำนาญแล้วทำเอง เรียนอาชีพแล้วเปิดกิจการของตนเองและเริ่มทำกิจการเล็ก ๆ แล้วขยายใหญ่ขึ้น ส่วนเหตุผลที่เลือกอาชีพนี้เพราะมีความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมจากภายในครอบครัวเอื้ออำนวย ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดี และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้

เกษณีย์ สีมหาศาล (2531 : 76) ได้ทำการทดลองใช้การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ที่มีทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิรประวัติวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 14 คน ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีทัศนคติในการเลือกอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมปอง จันทรมานิตย์ (2533 : 58) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 464 คน ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนเข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2540) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพและอาชีพใฝ่ฝันอยากทำ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 688 คน จำแนกตามอาชีพประเภทต่าง ๆ สำหรับทัศนคติของนักเรียนนักศึกษาที่จะเตรียมตัวหางานทำในไม่ช้านี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าเยาวชนชาวกรุงส่วนใหญ่ตั้งเป้าหมายสูงสุดคือ การเป็นเจ้าของกิจการคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.50 ซึ่งจะส่งผลให้ในอนาคตสังคมไทยจะมีผู้ประกอบการรายย่อยเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 562 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาโดยการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan โดยการแบ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างตามประเภทวิชา ด้วยวิธีการเปรียบเทียบสัดส่วน คิดเป็น 57 %ของประชากร จำแนกตามตารางดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทวิชา

ลำดับที่	ประเภทวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ช่างอุตสาหกรรม	332	181
2	พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ	230	144
	รวมทั้งสิ้น	562	325

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ซึ่งแบ่งสาระออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประเพณีวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษา

ตอนที่ 2 ถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรมแนวโน้มการกระทำ ซึ่งส่งผลต่อตนเองและครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาและรวบรวมเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาตัวอย่างจากปริญญาานิพนธ์ของ ปราโมทย์ เจนการ (2523) วชิร โอภิชากร (2533) เยาวเรศ ไหลอุดม (2541)
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวางโครงสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหา ให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายและตามกรอบแนวคิดการวิจัย
4. สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert) โดยมีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 40 ข้อ
5. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อแก้ไขปรับปรุงโดยได้รับการเสนอแนะให้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามให้ชัดเจนสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา
6. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับการเสนอแนะได้แบบสอบถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ความรู้สึก และด้านพฤติกรรมซึ่งส่งผลต่อตนเองและครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 35 ข้อ
7. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง ได้แก่ อาจารย์วงศ์สันติ รัตนบำรุง อาจารย์เรืองอุไร อมรไชย อาจารย์ชนม์ชกรณ ทินบัว อาจารย์สมศักดิ์ เศรษฐการและอาจารย์จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ด้านความคิด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80 - 1.00 จำนวน 12 ข้อ ด้านความรู้สึก ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตั้งแต่ .60 - 1.00 จำนวน 12 ข้อ ด้านพฤติกรรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตั้งแต่ .60 - 1.00 จำนวน 11 ข้อ

8. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเนื้อหาและภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงคำนิยามศัพท์เฉพาะ คำว่า ปัจจัย ให้มีความหมายที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงจากคำว่านักศึกษามาเป็นข้าพเจ้าในแบบสอบถาม

9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ณ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำนวน 30 คน แล้วทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .12 - .69 จำนวน 24 ข้อ จากนั้นได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8370 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตหนังสือบันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามเพื่อเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ระหว่างวันที่ 20 -24 มกราคม 2546 โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในชั้นเรียนแยกตามประเภทวิชา จำนวน 325 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 325 ฉบับ คิดเป็น 100 % แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 325 ฉบับ จากนั้นได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยการกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ
2. ในการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC + (Statistical Package for the Social Sciences/Personal computer Plus) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติค่าร้อยละ
 - 2.2 การศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different)

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีวิธีการจัดกระทำข้อมูลและการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
	X	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนสถิติในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 36)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X^2	แทน คะแนนนักเรียนแต่ละคน
	$(\sum X)^2$	แทน ค่าเฉลี่ย
	N	แทน จำนวนข้อมูล

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมยกเว้นข้อนั้น (Corrected item total correlation) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 84)

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมของ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน ผลรวมของ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน ผลรวมของผลคูณ X กับ Y ทุกคู่
	N	แทน จำนวนคน (Case)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นเที่ยงของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2.3 หาความเที่ยงตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ชำนาญ เพื่อโดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ ซึ่งหาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าสถิติในการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้สูตร (Hinkle, Wiersma and Jurs. 1988 : 25)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยมี

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right)}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) คำนวณจากสูตร (Hinkle, Wiersma and Jurs. 1988 : 342)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

3.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD. ในกรณีพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different) (Laurence G. Grimm. 1993 : 284)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_i - \bar{X}_j}{\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}}$$

เมื่อ	n_i, n_j	แทน	ขนาดของสิ่งทดลองที่ i และ j
	$\bar{X}_i$	แทน	ค่าเฉลี่ยของสิ่งทดลองที่ i
	$\bar{X}_j$	แทน	ค่าเฉลี่ยของสิ่งทดลองที่ j
	MS_w	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของ ความเคลื่อนจากตารางวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F- distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดี
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ไม่แสดงทัศนคติ
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดี
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 การศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
- ตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึก และ ด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 วิเคราะห์ความถี่และร้อยละของตัวแปร

การวิเคราะห์ตอนนี้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละจำแนกตาม เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง
ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	182	56.00
1.2 หญิง	143	44.00
2. ประเภทวิชา		
2.1 ช่างอุตสาหกรรม	187	57.50
2.2 บริหารธุรกิจ	138	42.50
3. อาชีพผู้ปกครอง		
3.1 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	45	13.80
3.2 พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน	34	10.50
3.3 ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย	77	23.70
3.4 เกษตรกรรม	106	32.60
3.5 อาชีพอื่น ๆ	63	19.40
4. ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ		
4.1 เคยทำงาน	206	63.40
4.2 ไม่เคยทำงาน	119	36.60

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 325 คน จำแนกได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายมี 56.00% เป็นนักศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมากที่สุด 54.50% อาชีพผู้ปกครอง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มากที่สุด 32.60% และรองลงมาตามลำดับ คือ ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย 23.70% อาชีพอื่น ๆ 19.40% ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 13.80% และ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน 10.50% ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ ส่วนใหญ่เคยทำงานมี 63.40%

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษามาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยรวมและแยกรายด้าน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านความคิด	3.9495	.4036	ดี
ความรู้สึกรู้สึก	4.1479	.3532	ดี
ด้านพฤติกรรม	3.8057	.4578	ดี
รวม	3.9677	.3183	ดี

ผลการวิเคราะห์ตาราง 3 พบว่า นักศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.9677$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแต่ละด้านอยู่ในระดับดีเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความรู้สึกรู้สึก ($\bar{x} = 4.1479$) ด้านความคิด ($\bar{x} = 3.9495$) และด้านพฤติกรรม ($\bar{x} = 3.8057$)

ตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเปรียบเทียบทัศนคติระหว่าง ตัวแปรปัจจัยคือ เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้ พิเศษระหว่างการศึกษา ผลการศึกษาเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับเพศที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ระหว่างนักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงมา เปรียบเทียบกันโดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดัง แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับเพศที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนัก ศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติในการประกอบ อาชีพอิสระของนักศึกษา	เพศชาย (N=182)		เพศหญิง (N = 143)		t	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านความคิด	3.9527	.4117	3.9455	.3945	.162	.871
ด้านความรู้สึก	4.1680	.3411	4.1224	.3676	1.147	.252
ด้านพฤติกรรม	3.8846	.4353	3.7053	.4675	3.568**	.000
รวม	4.0018	.3173	3.9244	.3154	2.189*	.029

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ ตาราง 4 พบว่า นักศึกษาเพศชายและหญิงมีทัศนคติในการประกอบ อาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบ ว่าทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเพศเป็นปัจจัยส่งผล

ให้นักศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันโดยเพศชายมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่าเพศหญิงและมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน

3.2 การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับประเพณีวิชาที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ระหว่างนักศึกษาที่เรียนประเพณีวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเพณีวิชาบริหารธุรกิจ มาเปรียบเทียบกันโดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับประเพณีวิชาที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา	ช่างอุตสาหกรรม (N=186)		บริหารธุรกิจ (N=139)		t	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านความคิด	3.9495	.4030	3.9496	.4058	-.004	.997
ด้านความรู้สึก	4.1658	.3415	4.1241	.3682	1.041	.299
ด้านพฤติกรรม	3.8848	.4345	3.6999	.4682	3.671**	.000
รวม	4.0000	.3145	3.9245	.3193	2.126*	.035

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 พบว่า นักศึกษาที่เรียนประเพณีวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเพณีวิชาบริหารธุรกิจมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าประเพณีวิชาเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติในการ

ประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันโดยนักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจและมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน

3.3 การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ระหว่างอาชีพผู้ปกครองที่เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ มาเปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6 - 7

ตาราง 6 ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ	ค่า	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ N = 45	พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน N = 34	ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย N = 77	เกษตรกรรม N = 106	อาชีพอื่น ๆ N = 63	df	F
ด้านความคิด	$\bar{X}$ S	3.9733 0.04036	3.9941 0.4163	3.9844 0.4101	3.9962 0.3971	3.7873 0.3696	324	3.276**
ด้านความรู้สึก	$\bar{X}$ S	4.1537 0.3495	4.1103 0.2641	4.1894 0.3896	4.1415 0.3568	4.1243 0.3507	324	.441
ด้านพฤติกรรม	$\bar{X}$ S	3.8571 0.4883	3.7773 0.4976	3.7922 0.4730	3.8235 0.4295	3.7710 0.4507	324	.319
รวม	$\bar{X}$ S	3.9947 0.3159	3.9606 0.2974	3.9887 0.3515	3.9871 0.3099	3.8942 0.3004	324	1.108

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ ตาราง 6 พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าอาชีพผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระและผู้ปกครองของนักศึกษาที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชนและอาชีพเกษตรกรรมมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ดีกว่า ผู้ปกครองของนักศึกษาที่ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

ตาราง 7 ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิดของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพอื่น 3.7873	ข้าราชการ 3.9733	ธุรกิจ/ค้าขาย 3.9844	พนักงานบริษัท 3.9941	เกษตรกรรม 3.9962
อาชีพอื่น ๆ	3.7873	1.0000	.1860*	.1971*	.2068*	.2089*
ข้าราชการ	3.9733		1.000	.0110	.0207	.0228
ธุรกิจ/ค้าขาย	3.9844			1.0000	.0970	.0118
พนักงานบริษัท	3.9941				1.0000	.0210
เกษตรกรรม	3.9962					1.0000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 7 พบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ดีกว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน อาชีพประกอบธุรกิจ/ค้าขาย และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

3.4 การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์หาค่านี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ระหว่างนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาและนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษา มาเปรียบเทียบกันโดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8

จากตาราง 8 ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา	เคยทำงาน(N=205)		ไม่เคยทำงาน(N=120)		t	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ด้านความคิด	3.9629	.4151	3.9267	.3836	.798	.426
ด้านความรู้สึก	4.1516	.3500	4.1417	.3600	.243	.808
ด้านพฤติกรรม	3.9752	.3183	3.9549	.3192	.282	.778
รวม	3.9752	.3183	3.9549	.3192	.554	.580

ผลการวิเคราะห์ตาราง 8 พบว่า นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาและไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษาเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ โดยการเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรเพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และนำไปสู่การมีวิสัยทัศน์ในการสร้างงานด้วยตนเอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 จำแนกตาม เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 562 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาโดยการเปิดตารางของ Krajcie และ Morgan โดยแบ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างตามประเภทวิชา ด้วยวิธีการเปรียบเทียบสัดส่วน คิดเป็น 57 % ของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประเภทวิชา อาชีพผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษา

ตอนที่ 2 ถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระใน 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมแนวโน้มการกระทำ ซึ่งส่งผลต่อตนเองและครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงครามเพื่อเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ระหว่างวันที่ 20 - 24 มกราคม 2546 โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในชั้นเรียนแยกตามประเภทวิชา จำนวน 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC + (Statistical Package for the Social Sciences/Personal computer Plus) โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยค่าสถิติร้อยละ
2. การศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดี
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ไม่แสดงทัศนคติ
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดี
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่ง

3. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการทดสอบด้วยวิธี LSD. (Fisher's Least - Significant Different)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายมี 56.00% เป็นนักศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมากที่สุด 54.50% อาชีพผู้ปกครอง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มากที่สุด 32.60% และรองลงมาตามลำดับ คือ ประกอบธุรกิจ/ค้าขาย 23.70% อาชีพอื่น ๆ 19.40% ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 13.80% และ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน 10.50% ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการเรียน ส่วนใหญ่เคยทำงานมี 63.40%

2. การศึกษาระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.9677$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแต่ละด้านอยู่ในระดับดีเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความรู้สึก ($\bar{x} = 4.1479$) ด้านความคิด ($\bar{x} = 3.9496$) และด้านพฤติกรรม ($\bar{x} = 3.8057$)

3. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ผลการทดสอบปัจจัยเกี่ยวกับเพศที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชายและหญิงมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเพศเป็นปัจจัยส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันโดยเพศชายมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระดีกว่าเพศหญิงและมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมอยู่ในระดับดีและเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีประกอบด้วย ด้านความรู้สึก ด้านความคิด และด้านพฤติกรรม ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งได้รับความรู้ ประสบการณ์เพียงพอและมีความเชื่อมั่นในตนเองทางวิชาชีพ สามารถสร้างงานเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้ และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอเพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จึงส่งผลให้ระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพจึงอยู่ในระดับดี ดังคำกล่าวของมุสตี รุมาคม (2540:31-40) กล่าวว่า เรื่องสำคัญที่สุดที่เจ้าของธุรกิจคาดหวังคือการทำให้เกิดผลสำเร็จในการประกอบธุรกิจของตนเอง โดยการหวังผลกำไรและความมั่นคง แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961 : 207-256) กล่าวว่า ผู้ประกอบการต้องมีคุณลักษณะทางจิตใจที่สำคัญ คือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงโดยต้องมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังนี้คือ มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่องาน รู้ถึงผลที่เกิดจากการตัดสินใจตนเอง สามารถมองการณ์ไกลเป็นผู้วางแผนระยะยาว และมีความสามารถในการจัดระบบงาน การจัดการและการจัดองค์กร ดังนั้นบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในธุรกิจจะต้องมีพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระซึ่งจะนำไปสู่การมีอาชีพของตนเอง

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ปรากฏผล ดังนี้ คือ

2.1 นักศึกษาเพศชายและหญิงมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้และงานอาชีพบางอาชีพอาจจะเหมาะสมกับเพศใดเพศหนึ่ง แต่ละเพศจึงมีทัศนคติต่องานหรืออาชีพต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของประดิษฐ์ ขาสมบัติและผาสุก พงษ์ไพจิตร (1988 : 44) พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาทางด้านอาชีพของนักศึกษา เฉลียว บุรีภักดีและคนอื่น ๆ (2534:33) ซึ่งศึกษาทดลองโครงการศูนย์ศึกษาทดลองประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต พบว่า นักศึกษาชายมีค่านิยมในการประกอบอาชีพสูงกว่านักศึกษาหญิง จากผลการวิจัยดังกล่าว พอยืนยันได้ว่าเพศเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

2.2 นักศึกษาที่เรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเภทวิชาบริหารธุรกิจมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทักษะในการประกอบอาชีพอิสระด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอน ธรรมชาติของแต่ละประเภทวิชา สภาพแวดล้อม ตลอดจนเป้าหมายของการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจสอดคล้องกับประเภทวิชาที่ตนเองศึกษาอยู่และมีความตั้งใจที่จะออกไปประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเจลีว บุรีศักดิ์ และคนอื่น ๆ (2534 : 32-33) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสาขาวิชาที่เรียนพบว่าในสาขาวิชาที่ผู้เรียนเลือกเรียนและเป็นสาขาที่มีลักษณะเนื้อหาเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพอิสระ และนักศึกษามองเห็นช่องทางก็จะมีค่านิยมสูง เช่น สาขาอักษรศาสตร์และประมงศาสตร์ และนักศึกษามองเห็นช่องทางน้อยและสภาพตลาดไม่เอื้ออำนวยให้ประกอบอาชีพอิสระจะมีค่านิยมต่ำ เช่น สังคมศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ ผลการวิจัยข้างต้นพอสรุปได้ว่า ประเภทวิชาที่เรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

2.3 นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ปรากฏว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิดดีกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน อาชีพประกอบธุรกิจ/ค้าขาย และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพสังคมไทยในอดีตผู้ปกครองมักมีความต้องการให้นักศึกษาเข้ารับราชการและทำงานในองค์กรของรัฐ แต่เนื่องจากในปัจจุบันที่สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ปกครองมีแนวคิด ทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งน่าจะส่งผลให้ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยและนักศึกษาก็มีโอกาสเลือกประกอบอาชีพได้ตามที่ตนเองมีความสนใจและได้ศึกษามากขึ้น ส่วนนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมมีความสนใจและต้องการให้นักศึกษามีอาชีพที่นอกเหนือจากเกษตรกรรมอาจเป็นเพราะการประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น เหน็ดเหนื่อยและมีความยากลำบาก จึงมีความคิดและพฤติกรรมที่ต้องการให้ลูกมีกิจการเป็นของตนเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองได้ศึกษามา สอดคล้องกับงานวิจัยของเจลีว บุรีศักดิ์และคนอื่น ๆ (2526 : 5) พบว่าภูมิหลังที่กลุ่มตัวอย่างเลือกและเริ่มเลือกประกอบอาชีพ คือ ส่วนใหญ่เลือกทำโดยการทำตามพ่อแม่ เคยเป็นลูกจ้างพอชำนาญแล้วทำเอง เรียนวิชาชีพแล้วเปิดกิจการของตนและเริ่มทำกิจการเล็ก ๆ แล้วขยายใหญ่ขึ้น ส่วนเหตุผลที่เลือกอาชีพเพราะมีความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมจากภายในครอบครัวเอื้ออำนวย ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดีและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนั้น ๆ

2.4 นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษายังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานหารายได้ระหว่างการศึกษามือสำเร็จการศึกษาแล้วมักมีความต้องการจะประกอบอาชีพในสายวิชาชีพที่ตนเองเรียนมา ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามือจะเป็นเพียงการต้องการรายได้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ประสบการณ์ในการทำงานหารายได้พิเศษระหว่างการศึกษามือจึงไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง จันทรมานิตย์ (2533 : 58) พบว่าแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนเข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมอยู่ในระดับดีและเมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าอยู่ในระดับดี ผู้วิจัยจึงเสนอว่า วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม โดยฝ่ายวิชาการ คณะ/แผนกวิชา และอาจารย์ผู้สอน ควรจัดการเรียนการสอน ประสบการณ์ วิธีการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ศึกษามีส่วนร่วมและได้ฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับอาชีพอิสระ เช่น การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระมาเป็นวิทยากร จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ซึ่งอาจจะส่งผลให้ศึกษามีระดับทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระเพิ่มเติม เช่น ฐานะทางการเงินของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในหลักสูตรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2529). แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัย
เชิงสำรวจทั่วประเทศ พ.ศ. 2529. "ในโครงการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชน
ไทย ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษา
แห่งชาติของประเทศ. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิทและคนอื่น ๆ (2543). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : วังอักษรการพิมพ์.
บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). เอกสารชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมิน
การศึกษา หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ. (2529). การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะ
พาณิชยศาสตร์การบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2522. (2525). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการ
ศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฟิลลิป ฮอลแลนด์. กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัว. แปลและเรียบเรียงโดย ก้องเกียรติ
โอภาสวงกร. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- ยุพิน ประจวบเหมาะ. (2530). การประกอบอาชีพอิสระทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต
เศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุพิน องคานนท์. (2533). ทศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มี
ต่อการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวเรศ ไหลอุดม. (2541). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพ
อิสระของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(อุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิรา ทองช่อม. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของ
นิสิตชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยในภาคใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.

- วชิระ โอภิชากร. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสร้างเสริมในครอบครัวและสถานศึกษากับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วชิระ โอภิชากร. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.). ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยาและคณะ. (2532). ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม. (2543). คู่มือนักเรียนนักศึกษา สมุทรสงคราม. เอกสารอัดสำเนา.
- สมสมุทร มุ่งสันติ. (2539). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาการจัดการสหวิทยาลัยอีสานใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำอาน งามวิชา. การวิจัยธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : วิสธิ์พัฒนา.
- อาชีวศึกษา, กรม. (2542). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
- Allport, Gordon W. (1978). "The Handbook of Social Psychology," in the Nature of Attitudes and Attitude change P. 142. Massachusettle : Weisley Publishing Co.,.
- Deleo, John G. (1982). "To Determine in Need for Achievement and Rish – Taking Propersity Between Mountaineers and Entrepreneur," *Dissertation Abstracts International*. 43(8) A; December.,.
- Denton, Nora R. (1986). "Perceptions of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Educatio," *Dissertation Abstracts International*. 46(10) : A; April.,.

McClelland, David C. (1987). *Human Motivation*. New Yoek : D' Van Nostrand Company, Inc.m.

Laurence G. Grimm. (1993). *Statistical Applications for the Behavioral Sciences*. P. 284. John wiley & son,Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
2. หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
4. หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดทัศนคติที่มีต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา จำนวน 24 ข้อ
2. คำตอบของนักศึกษาจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อตัวท่านแต่อย่างใด โดยแบบสอบถามนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขอความกรุณาให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน ทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการประเมินครั้งนี้จะนำไปใช้ในการวิจัยทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

จำนงค์ มุ่งยุทธกลาง
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

- [illegible]

ตอนที่ 2 แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยขอให้ความหมายของคำว่า “การประกอบอาชีพอิสระ” ดังนี้

การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพ หารายได้เอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนี้เป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการเพื่อมุ่งหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายคอมพิวเตอร์ ทำสวน ทำไร่ ขายหนังสือ ขายเสื้อผ้า ร้านเสริมสวย ปั๊มน้ำมัน อู่ซ่อมเครื่องยนต์ ฯลฯ

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักศึกษาอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับความรู้ ความพึงพอใจ ความชอบ และพร้อมที่จะทำเช่นนั้นมากหรือน้อย ด้วยความรอบคอบตามความเป็นจริง แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือ ที่ตรงกับการประเมินของนักศึกษา โดย 1 ข้อให้เลือกตอบเพียง 1 ช่องเท่านั้น

ข้อที่	ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
1.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีโอกาสได้ใช้ ความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษามา						
2.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีอิสระสูง ไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มงวด						
3.	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระสามารถ กำหนดเป้าหมาย ทิศทางในการ ดำเนินกิจการได้ด้วยตนเอง						
4.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีชื่อเสียง เกียรติยศ						
5.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถช่วย แก้ปัญหาการว่างงานได้						
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการประกอบอาชีพ อิสระต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างมาก						
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจที่ได้ทำงานที่มี อำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง						
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระ มักจะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการ ทำงาน						
9.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจที่ได้ทำงานที่ไม่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของใคร						

ข้อที่	ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
10.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่สามารถประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง						
11.	ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขมาก ถ้าได้ประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองชอบ						
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอาชีพอิสระทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้เป็นผู้นำในสังคม						
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นที่จะพูดคุยกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระเพื่อจะได้มีโอกาสเป็นผู้นำทางธุรกิจ						
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การประกอบอาชีพอิสระสามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกิจการของตนเองได้ง่าย						
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าพร้อมที่จะบุกเบิกกิจการใหม่ ๆ ตลอดเวลา						
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอาชีพอิสระสามารถกำหนดระยะเวลาคุ้มทุนและเก็งกำไรได้						
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นการสร้างความหวังใหม่ให้กับผู้ที่กำลังหางานทำ						

ข้อที่	ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
18	ข้าพเจ้ามักอยากลองประกอบอาชีพ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ						
19.	ข้าพเจ้ามักหาโอกาสศึกษาหาความ รู้เพิ่มเติมเพื่อจะเป็นผู้ประกอบการ ด้วยตนเองในอนาคต						
20.	ถึงแม้ข้าพเจ้าจะมีงานประจำอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจะหาอาชีพอิสระทำเป็น อาชีพเสริมด้วย						
21.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะพูด คุยกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในการ ทำธุรกิจส่วนตัว						
22.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ยาก ๆ และ ท้าทายความสามารถของข้าพเจ้า						
23.	ถ้าอยากได้รับการยกย่องจากสังคม ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระ						
24.	เมื่อข้าพเจ้าพบเห็นผู้ประสบความสำเร็จ ในชีวิตข้าพเจ้าคิดจะเลือก ประกอบอาชีพอิสระ						

31 มกราคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทน์ มุ่งยุทธกลาง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 325 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ในระหว่างเดือนมกราคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทน์ มุ่งยุทธกลาง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5717615

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

อาจารย์วงศ์สันติ รัตนบำรุง

อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านอาโพน อำเภอบัวเชด
จังหวัดสุรินทร์

อาจารย์เรืองอุไร อมรไชย

อาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อำเภอ
เมือง จังหวัดอุบลราชธานี

อาจารย์ชนม์ชกรณ ทินบัว

ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
กิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

อาจารย์สมศักดิ์ เศรษฐการ

อาจารย์ประจำคณะวิชาพื้นฐาน
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

อาจารย์จินตนา กาญจนวิสุทธิ

อาจารย์ประจำคณะวิชาคหกรรม
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสงคราม

ที่ ทม 1012/ ๔ 5 /4

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอาโพน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทก มุ่งยุทธกลาง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์วงษ์สันติ รัตนบำรุง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวจันทก มุ่งยุทธกลาง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5717615

ที่ ทม 1012/ ๔513

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุบลราชธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทก มุ่งยุทธกลาง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวเรืองอุไร อมรไชย พยาบาลวิชาชีพ 4 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวจันทก มุ่งยุทธกลาง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5717615

ที่ ทม 1012/ ๕515

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทน์ มุ่งยุทธกลาง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวชนม์ชกรณ์ ทินบัว ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอสากเหล็ก เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวจันทน์ มุ่งยุทธกลาง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5717615

ที่ ทม 1012/ 2511

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทน์ มุ่งยุทธกลาง นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สมศักดิ์ เศรษฐการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวจันทน์ มุ่งยุทธกลาง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ มือถือ 01-5717615

ที่ ทม 1012/ 2512

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทก มุ่งยุทธกลาง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม” โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวจันทก มุ่งยุทธกลาง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5717615

ภาคผนวก ข

ตาราง 1 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามรายข้อ

ตาราง 2 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (rtt) ของ
แบบสอบถามวัดทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

ตาราง 9 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามรายข้อ

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC	ข้อ	IOC	ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	0.8	8	0.8	15	0.6	22	1	29	
2	1	9	0.8	16	0.6	23	0.8	30	0.6
3	0.8	10	1	17	0.6	24	0.8	31	0.8
4	1	11	0.8	18	0.6	25	1	32	1
5	1	12	0.8	19	0.6	26	0.6	33	0.8
6	1	13	0.6	20	0.6	27	0.8	34	1
7	1	14	0.6	21	1	28	1	35	0.8

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม (r) และค่าความเชื่อมั่น (rtt) ของแบบสอบถาม
วัดทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7
r	.3283	-.1275*	.1398*	.2537	.2125	.0526*	.0190*
ข้อ	8	9	10	11	12	13	14
r	.3183	.4842	.0205*	-.0521*	-.1868*	.2194	.4077
ข้อ	15	16	17	18	19	20	21
r	.3773	.2322	.2580	.3593	.4506	.3231	.2330
ข้อ	22	23	24	25	26	27	28
r	.2591	.4234	.5249	.2234	.4643	.6203	.3993
ข้อ	29	30	31	32	33	34	35
r	.6032	-.1206*	.2274	.2796	.1708*	-.0056*	.0534*
rtt	.8370						

* ข้อคำถามที่พิจารณาตัดออก

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาว จ่านงค์ มุ่งยุทธกลาง
วันเดือนปีเกิด	1 มีนาคม 2515
สถานที่เกิด	อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	122/26 ถนนเอกชัย ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
ตำแหน่งหน้าที่	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนรรีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2536	การศึกษาระดับอนุปริญญา เอกธุรกิจศึกษา-การตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2546	การศึกษาระดับปริญญาโท (กศ.ม.ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ